

IV. PROGRAM PRAC PRZY ZABYTKOWYCH OBIEKTACH D. WIĘZIENIA I OTOCZENIU OKREŚLAJĄCY ZAKRES I SPOSÓB ICH PROWADZENIA ORAZ WSKAZUJĄCY NIEZBEDNE DO ZASTOSOWANIA MATERIAŁY I TECHNOLOGIE.

BUDYNEK PENITENCJARNY I ADMINISTRACYJNY Z MUREM I BASZTAMI. Stan zachowania obiektów jak i jego poszczególnych elementów pod względem konserwatorskim należy określić jako niezadawalający. Wykonane w latach wcześniejszych częściowo wtórne tynki zewnętrzne elewacji, cementowe i cementowo - wapienne, częściowo zniszczyły wartości historyczne, artystyczne i architektoniczne obiektu, a przede wszystkim negatywnie wpłynęły na jego stan zachowania. Tynki wewnętrzne ścian w stanie dostatecznym, wystrój wewnętrzny w części przekształcony, ale istotne dla utrzymania wartości i funkcji zakładu penitencjarnego elementy, zachowane.

Dachy - pokrycie w stanie technicznym dobrym, ale pomimo prowadzonych konserwacji i przekształceń w ramach wymiany - nie dostosowane do zabytkowego charakteru dawnego więzienia.

Stolarka zewnętrzna w części wtórna, współczesna. Stolarka jak i wystrój zewnętrzny budynków, poza nielicznymi zachowanymi przykładami jest wytworem kolejnych remontów. Wystrój wewnętrzny w części zniszczony, poza elementami zachowanych lastrykowych i cementowych posadzek, stolarki wewnętrznej i elementów współkształtujących zabytkowy charakter głównej, trzypoziomowej przestrzeni sali z antresolami, przejściami i pomostami. Równie ważnym, poza nieprofesjonalnymi przebudowami wnętrza i wymianami elementów wyposażenia, czynnikiem destrukcji obiektu jest brak prowadzenia prac konserwatorskich tych elementów jak i elewacji, co w efekcie doprowadziło do częściowego zniekształcenia odbioru estetycznego, a także historycznego, artystycznego, naukowego i funkcjonalnego zabytku, szczególnie od strony południowo i północno – zachodniej.

Wykonanie poniżej zaproponowanych prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych związanych z planowanym remontem i zmianą użytkowania i zagospodarowania obiektów jest wskazane w celu wprowadzenia nowej i

poszerzenia istniejącej i właściwej z punktu widzenia konserwatorskiego, funkcji użytkowej.

Prace budowlane i konserwatorskie w zakresie konserwacji, rekonstrukcji /elementy zewnętrzne/ i adaptacji obiektu z uwzględnieniem zachowania lub przywrócenia jego cennych elementów istniejących lub całkowicie zniszczonych będą prowadzone na podstawie uzgodnionej dokumentacji i pozwoleń na prowadzenie prac przy obiektach zabytkowych, w oparciu o zachowany materiał oryginalny i ikonograficzny oraz szczegółowe prace inwentaryzacyjne i badawcze istniejących elementów wystroju i detalu architektonicznego elewacji oraz wnętrz. Przyjęcie tego toku postępowania jest konieczne w celu wyeksponowania cennych walorów naukowych, historycznych, architektonicznych i artystycznych obiektu.

W ramach planowanego remontu i adaptacji budynków wraz z murem warownym dla funkcji oświatowo – kulturalnej i rekreacyjno - gastronomicznej, do pilnych prac należy:

- wykonanie szczegółowej koncepcji architektonicznej planowanych prac remontowo - konserwatorskich i budowlanych w celu wstępnej akceptacji zamierzeń dotyczących przebudowy obiektu dla planowanych funkcji przez służby konserwatorskie
- wykonanie pełnej, szczegółowej inwentaryzacji oraz dokumentacji architektoniczno - konstrukcyjnej obejmującej prace budowlane i konserwatorskie wraz z adaptacją i rozbudową obiektów o funkcję użytkową /oświatowo – kulturalną i gastronomiczną/.

W ramach dokumentacji architektonicznej - wykonanie pełnej dokumentacji obejmującej prace konserwatorskie obiektu - dokumentacja prac konserwatorskich dotyczących wnętrz wraz z wyposażeniem, detalu architektonicznego i wystroju elewacji wraz z takimi elementami jak stolarka zewnętrzna, elementy ślusarskie i in. /programy prac konserwatorskich. Szczególnie ważnym, poza konserwacją i zachowaniem oryginalnych elementów wystroju wnętrz, etapem projektowym winno być przywrócenie pierwotnego rozplanowania i wystroju elewacji, łącznie ze stolarką /dotyczy to wszystkich elewacji/.

Zasadne jest również wykonanie pełnej dokumentacji obejmującej wszystkie branże techniczne w celu dokonania obowiązujących uzgodnień

Kolejnym etapem jest uzyskanie zezwolenia na prowadzenie prac przy obiekcie zabytkowym oraz uzyskania pozwolenia na budowę – zgodnie z przepisami “Ustawy o ochronie zabytków” i ustawy “Prawo budowlane”.

Poniżej sformułowany program prac konserwatorskich i budowlanych określający zakres i sposób ich prowadzenia oraz wskazujący niezbędne do zastosowania materiały i technologie jest bazą wyjściową dla planowanych prac dokumentacyjnych, projektowych i wykonawczych.

Program prac konserwatorskich . Wytoczne konserwatorskie.

- do najpilniejszych prac związanych z zachowaniem dobrego stanu technicznego obiektu jest właściwa gospodarka wodna w obrębie otoczenia wszystkich obiektów - odwodnienie terenu zabudowy

- należy wykonać w miarę potrzeb prace wzmacniające konstrukcję murów /szczególnie dotyczy to piwnic, elementów murów uszkodzonych i murów zewnętrznych/ z wykonaniem między innymi, koniecznych prac naprawczych - przemurowania ścian i spękanych nadproży

koniecznych przemurowań /w zależności od stanu zachowania/ należy dokonać technologią tradycyjną, cegłą o analogicznych wymiarach jak cegła historyczna i o zbliżonych parametrach. W pozostałych murach /piwnice, fundamenty, mury/ uzupełnić ubytki, spoiny, wykonać prace zabezpieczające.

- należy, w miarę potrzeb, wykonać prace wzmacniające konstrukcję sklepień piwnic obiektów z wykonaniem miejscowych napraw i przemurowań. Dotyczy to rekonstrukcji lub napraw projektowanych lub zamurowywanych otworów okiennych lub drzwiowych piwnic w celu przywrócenia otworom oryginalnych , sklepionych nadproży. Zakres wzmocnień powinien być określony po dokonaniu szczegółowych oględzin. W związku z pracami remontowo - budowlanymi na poziomie piwnic związanymi z planowaną adaptacją należy zlikwidować wszystkie zbędne, wtórne naleciałości min. związane z adaptacją piwnic budynków więzienia na pomieszczenia gastronomiczno -magazynowe i

inne jak min. wtórne wejścia do piwnic od strony północno i południowo – zachodniej.

Na etapie wzmacniania czy uzupełniania konstrukcji murów czy otworów min. piwnic należy przewidzieć docelowe ich przeznaczenie, ze względu na konieczność wprowadzenia instalacji i koniecznych elementów pomocniczych, co przy założeniu docelowej konserwacji i rekonstrukcji elewacji nie może kolidować z jej odbiorem estetycznym.

- należy wykonać, w miarę potrzeb, prace wzmacniające konstrukcję murów zewnętrznych /budynek administracyjny i penitencjarny wraz z murami zewnętrznymi z basztami/. Zakres koniecznych przemurowań poprzedzony winien być orzeczeniem technicznym i projektem architektoniczno - konstrukcyjnym uzgodnionym przez służby konserwatorskie.

- konieczny remont lub naprawa dachu /daszki namiotowe wież, dachy obiektów głównych/ w zakresie wymiany min. pokrycia dachowego z niedostosowanej do charakteru obiektu blachy na pokrycie historyczne tj. z blachy układanej w arkuszach na rąbek stojący, zgodnie z materiałem ikonograficznym. Należy w ramach tych prowadzonych prac założyć przywrócenie historycznych iglic w zwieńczeniach wszystkich wież /baszt/ i na zbiegu połaci dachowych – zgodnie z zachowanym materiałem ikonograficznym.

- w części wymiana rynien i rur spustowych z blachy oraz obróbek blacharskich na blachę tytan/cynkową - patynowaną, miedzianą, alternatywnie powlekaną i in. dostosowaną do kolorystyki docelowego pokrycia dachu. Wymiana powiązana z planowanymi pracami konserwatorskimi elewacji . Przy wprowadzaniu rynien i rur spustowych należy zwrócić szczególną uwagę na prawidłową lokalizację spustów w celu jak najmniejszej ingerencji w wystrój architektoniczny elewacji. Montaż obróbek blacharskich nie może mieć wpływu na deformację elementów detalu architektonicznego ryzalitów, boni tynku lub gzymsu koronującego i in. Prace te, poza rozwiązaniami estetycznymi, powinny być powiązane z rozwiązaniami projektowymi określającymi odprowadzenie wody poza obręb obiektu i odwodnieniem terenu.

- w zależności od potrzeb i zamierzeń adaptacyjnych - trzony kominowe z zastosowaniem rozwiązań wg obecnie obowiązujących norm i przepisów. Forma architektoniczna obecnie istniejących kominów jest niedopuszczalna. Ze względu na to, że kominy są bardzo istotnym elementem odbioru architektury

obiektu - powinna ulec zmianie z dostosowaniem do architektury obiektu w nawiązaniu o materiałów ikonograficznych.

Pierwotnie budynek penitencjarny i administracyjny posiadał po dwa symetrycznie rozmieszczone kominy przy obu stronach skrajnych dachu. Kominy posiadały wyodrębnione dekoracyjne zwieńczenia /dostępny materiał ikonograficzny/. W ramach prac projektowych, w zależności od potrzeb należy zachować symetrię rozmieszczenia kominów. W ramach prac dotyczących elementów zewnętrznych należy je dostosować do architektury obiektu z zastosowaniem skromnego detalu architektonicznego, w nawiązaniu do zachowanych materiałów ikonograficznych /znacny profil zwieńczenia/.

- tynki wewnętrzne w obu głównych obiektach o zróżnicowanym stanie zachowania, w znacznej części wtórne lub oryginalne pokryte wtórnymi warstwami wapienno – cementowymi, cementowymi, czy gipsowymi. W przypadku zachowania w dobrym stanie technicznym oryginalnych, istniejących tynków wewnętrznych należy je pozostawić w celu zachowania i wyeksponowania historycznej struktury obiektu oraz zachowania oryginalnych i charakterystycznych dla okresu powstania wnętrz obiektów zabytkowych. Szczególnie taki tok postępowania powinien dotyczyć budynku penitencjarnego oraz piwnic i łącznika budynku administracyjnego. Zachowanie oryginalnych tynków ścian wewnętrznych prowadzić zgodnie z programem prac konserwatorskich

Konserwacja tynków ścian wewnętrznych /program ramowy dotyczący zachowanych w obiektach tynków oryginalnych, przeznaczonych do konserwacji/

1. Usunąć z powierzchni ścian wszystkie wtórne tynki
2. Oczyszczyć odsłonięte powierzchnie i ocenić stan zachowania tynków
3. Usunąć partie tynków zniszczonych
4. Uzupełnić ubytki tynkami wapienno – cementowymi odpowiadającymi fakturą i strukturą tynkom oryginalnym
5. W razie niejednorodnej faktury nanieść na powierzchnię tynk mineralny, cienkowarstwowy o fakturze i strukturze tynków oryginalnych
6. Malować powierzchnie ścian farbami dyfuzyjnymi, wapiennymi

- w istniejącym obiekcie penitencjarnym nie przewiduje się na etapie zmiany sposobu użytkowania wymiany podłóg i posadzek.

Istniejące posadzki lastrico – do konserwacji wg programu prac konserwatorskich.

Wszystkie pozostałe istniejące podłogi i posadzki w obiekcie wtórne, nie posiadają wartości historycznej.

W ramach prowadzonych prac budowlanych oraz prac remontowo – konserwatorskich docelowo proponuje się wykonanie rekonstrukcji podłóg i posadzek na poziomie parteru, w nawiązaniu do podłóg i posadzek istniejących /posadzki lastrico lub cementowe szlifowane w pomieszczeniach ogólnodostępnych, w celach podłogi drewniane lub inne dostosowane do charakteru pomieszczenia/. W miarę możliwości, w celu adaptacji pomieszczeń do nowej funkcji w powiązaniu z planowaną zmianą sposobu użytkowania pomieszczeń dopuszcza się również zastosowanie alternatywnie podłóg kamiennych lub ceramicznych o wysokich walorach estetycznych dostosowanych do charakteru obiektu /np. piwnice budynku penitencjarnego i administracyjnego/.

Sposób ułożenia podłóg i posadzek oraz ich materiał zostanie określony w projekcie architektonicznym określającym aranżację i wystrój wnętrz.

Konserwacja elementów wykonanych z lastryka /program ramowy dotyczący zachowanych posadzek z lastryka w budynku penitencjarnym i administracyjnym/.

1. Oczyszczenie powierzchni z past i warstw farby
2. Wypełnienie ubytków, zagłębień naprawczą masą podkładową /betonową/
3. Uzupełnienie nową masą lastrykową – masa na bazie cementu z odpowiednio dobranymi kruszywami /rodzaj, kolor i frakcje/
4. Sezonowanie po okresie utwardzenia /przy stopniach frezowanie profilujące/, szpachlowanie ujawnionych drobnych ubytków
5. Szlifowanie powierzchni starego i nowego lastryka /też na stopniach i podestach/

6. Odpylanie, mycie
7. Impregnacja powierzchni /posadzki, schody, podesty/ preparatami hydrofobowymi o możliwościach antypoślizgowych.

Przy wprowadzaniu nowych posadzek lastrykowych :

1. oczyszczenie i naprawa podłoża pod nową warstwę lastrykową
2. obłożenie, ułożenie nowej warstwy lastryka – masa na bazie cementu z odpowiednio dobranymi kruszywami /rodzaj, kolory i frakcje/
3. Sezonowanie po okresie utwardzenia /przy stopniach frezowanie profilujące/, szpachlowanie ujawnionych drobnych ubytków
4. Szlifowanie powierzchni nowego lastryka /też na stopniach i podestach/
5. Odpylanie, mycie
6. Impregnacja powierzchni /posadzki, schody, podesty/ preparatami hydrofobowymi o możliwościach antypoślizgowych.

Wybór materiałów konserwatorskich - wskazane jest stosowanie rozwiązań bazujących na wyrobach systemowych jednej firmy produkującej materiały do celów konserwatorskich i posiadających stosowne atesty i certyfikaty.

- oryginalna stolarka okienna nie zachowana. Wtórna stolarka również w części objętej projektowaną zmianą sposobu użytkowania – stolarka o niedostosowanej do zabytkowego charakteru obiektu formie i podziałach.

Docelowo rekonstrukcja - odtworzenie stolarki okiennej na podstawie zachowanych wzorów i typów okien oraz materiałów ikonograficznych. Najkorzystniejszym, z punktu widzenia konserwatorskiego jest, w miarę możliwości technicznych, przywrócenie formy oryginalnej stolarki okiennej pochodzącej z okresu budowy obiektu, poł. XIX wieku, zgodnie z opisem rozpoznania historycznej stolarki okiennej w ramach podrozdziału: „III, b1. Opis inwentaryzacyjny i zachowanie”. Konstrukcja nowoprojektowanej stolarki skrzynkowa lub jednoramowa z zachowaniem kształtu, podziałów oraz formy detali i elementów zdobień.

Historyczna stolarka okienna została wymieniona w 100% w kilku etapach przez poprzednich użytkowników obiektu na stolarkę współczesną. W ramach planowanej wymiany części obecnej wtórnej stolarki okiennej, wymiana nastąpi zgodnie z materiałem ikonograficznym, w nawiązaniu stylistycznym do zachowanej w materiałach ikonograficznych i inwentaryzacyjnych stolarki historycznej, na podstawie projektu uzgodnionego przez służby konserwatorskie i udzielonego pozwolenia. Przy wymianie należy uwzględnić sposób montażu okien analogiczny do zachowanych okien w ramach istniejących przekazów ikonograficznych.

Alternatywnie część stolarki istniejącej drewnianej można poddać pracom konserwatorskim – prezentuje ona typ stolarki z okresu 20 – lecia międzywojennego i została częściowo zachowana w budynku penitencjarnym.

- stolarka drzwiowa w części wtórna, w części zachowana, zachowane drzwi zewnętrzne budynku penitencjarnego, wewnętrzne na poziomie parteru i fragmenty drzwi wewnętrznych na poziomie 1 piętra budynku administracyjnego. Planowana jest rekonstrukcja w projektowanych otworach drzwiowych stolarki nieistniejącej wg zachowanych wzorów lub w formie dostosowanej do zabytkowego charakteru elewacji, na podstawie analizy konserwatorskiej i zachowanego materiału ikonograficznego.

Na poziomie wszystkich kondygnacji budynku penitencjarnego zachowanie oryginalnych drzwi drewnianych ze stalowymi elementami, prowadzącymi do cel – konserwacja wszystkich historycznych elementów stolarki drewnianej wg programu prac konserwatorskich:

Konserwacja elementów drewnianych – min. stolarka drzwiowa, okienna

1. Usunąć z powierzchni drewna wtórne powłoki bejc, farb olejnych i lakierów przy pomocy preparatów zmiękczających stosowanych do drewnianych elementów zabytkowych, np. gotowych preparatów zmiękczających w postaci past z dodatkami rozpuszczalników, usuwanie prowadzić ostrożnie zachowując warstwy oryginalne, szczególną ostrożność zachować przy usuwaniu powłok z elementów profilowanych, dekoracyjnych

2. Ocenić stan zachowania elementów drewnianych po ich oczyszczeniu, elementy lub ich fragmenty zakwalifikowane do wymiany zachować jako wzór do rekonstrukcji – po przeprowadzonej dezynfekcji
3. Przeprowadzić dezynfekcję i dezynsekcję wszystkich elementów drewnianych odpowiednim preparatem, w celu likwidacji szkodników drewna. Zastosowane preparaty powinny zawierać skuteczne składniki aktywne
4. Wykonać naprawę i wzmocnienie wiązań stolarskich – klejenie klejem stolarskim, kołkowanie
5. Wykonać klejenie pęknięć drewna z wypełnieniem większych szczelin wklejkami odpowiedniego drewna / klejenie klejem stolarskim/
6. Uzupełnienie ubytków drewna – większe ubytki wstawkami nowego, sezonowanego drewna, mniejsze ubytki należy uzupełnić np. dwuskładnikowym epoksydowym kitem do drewna z mączką drewnianą
7. Pomalować powierzchnie drewniane: wskazane zastosowanie tradycyjnych bejc farb i lakierów na bazie oleju lnianego. W tamtym okresie używane były farby z naturalnym „olejnym” połyskiem. Proponowana kolorystyka – drzwi wejścia w kolorze naturalnego drewna, bejcowane i lakierowane z elementami metalowymi. W trakcie prac należy wykonać próby wymalowań.
8. Elementy mosiężne lub stalowe – oczyścić przy pomocy past dedykowanych do czyszczenia metali kolorowych

- konieczna konserwacja wszystkich zachowanych metalowych elementów wyposażenia – min. w budynku penitencjarnym stalowe schody, podesty, wsporniki galerii, balustrady, elementy drzwi, kraty, siatki i in.

Konserwacja elementów metalowych /program ramowy dotyczący wszystkich zachowanych elementów metalowych mających wpływ na utrzymanie charakteru obiektu/.

1. Zdemontować ostrożnie kraty i inne elementy /możliwe do demontażu/, stalowe elementy mocujące, przed demontażem należy ustalić kolejność prac i oznaczyć wszystkie części. Elementy, których nie można zdemontować, lub te, których demontaż wiązałby się z uszkodzeniem np., wnętrz lub elewacji

poddać pracom konserwatorskim „In situ” zabezpieczając bezpośrednio otoczenie w trakcie prac.

2. Jeśli jest to technicznie możliwe elementy należy rozłożyć na mniejsze, w celu dotarcia do wszystkich zakamarków, w których nastąpiły procesy korozji
3. Oczyszczyć wstępnie powierzchnię metalu z warstw przemalowań stosując gotowe preparaty do usuwania farb olejnych
4. Oczyszczyć powierzchnie metalu z produktów korozji stosując piaskowanie drobnym, miękkim kruszywem, w razie konieczności wspomagane metodami chemicznymi, gotowymi preparatami do usuwania nieorganicznych pozostałości, z inhibitorami chroniącymi metalowe powierzchnie przed korozją. Stosować ściśle wg zaleceń producenta
5. Po oczyszczeniu powierzchnie metalowe należy odtłuścić i natychmiast zabezpieczyć stosując preparaty pasywujące
6. Elementy uszkodzone należy naprawić, pęknięcia powinny być połączone przez odpowiedniego rodzaju spawanie poprzedzone wcześniejszym przygotowaniem miejsc spawania
7. Fragmenty brakujące należy uzupełnić, złącza nowych fragmentów ze starymi wykonać poprzez spawanie na zimno. Spawy starannie obrobić
8. Na elementach nitowanych odtworzyć brakujące nity – wskazane nitowanie metodą na gorąco
9. Nowe i stare powierzchnie metalowe pokryć farbami stosując preparaty przeznaczone do zabezpieczania metalowych powierzchni np. dwuskładnikowe farby epoksydowe czy jednoskładnikowe chlorokauczukowe. Farbę nawierzchniową należy dostosować do farby podkładowej. Można również zastosować bezpośrednio na oczyszczona powierzchnie farby poliwinylowe, strukturalnie zawierające inhibitory korozji.
10. Po zabezpieczeniu antykorozyjnym powierzchni metalu oraz malarskim opracowaniu powierzchni możliwe będzie przystąpienie do prac montażowych.
11. Dla uniknięcia uszkodzenia warstw ochronno dekoracyjnych i zapobieżeniu korozji na powierzchniach stykających z betonem, czy ceglanym murem należy zastosować taśmę ołowianą lub podkładki z blachy ołowianej grub. 0,5-1 mm

12. Kolorystyka pierwotnie malowane na kolor czarny – obecnie kolor Ral 7016 – antracyt w wersji półmatowej lub ral 7042 ciepło – szary półmat

- elewacje budynku pokryte wtórnie szkodliwymi dla murów zaprawami cementowo – wapiennymi lub powłokami dyspersyjnymi. Istniejący detal architektoniczny w części zniekształcony lub zniszczony - gzymsy, boniowanie, oprawa architektoniczna części otworów wykonana w tynku. Nie istnieją znane z materiałów ikonograficznych zwieńczenia wież w formie wysokich iglic, które należy zrekonstruować.

Stan oryginalnych, cyklinowanych tynków elewacji i detalu architektonicznego zły. Tynki oryginalne zniszczone i odspojone od podłoża, cementowe wtórne. Zacierki cementowe wtórne. Konieczna jest docelowa konserwacja i rekonstrukcja tynków elewacji jak najbardziej zbliżonych składem do pierwotnego składu, z wykonaniem zapraw metodą tradycyjną i pozostawieniem najlepiej zachowanych powierzchni tynków oryginalnych.

Szczególną uwagę zwrócić należy na rekonstrukcję koronującego gzymsu arkadowego - kroksztynowego /budynek penitencjarny/ i kroksztynowego /administracyjny/ z powtórzeniem rysunku boni.

Duży wpływ na stan zachowania detali oryginalnych miały wtórnie stosowane, nieudolne naprawy, wielokrotne uzupełniania bez profesjonalnego, właściwego z punktu widzenia konserwatorskiego doczyszczania formy, przemieszczenia, co ma wpływ na ich czytelność i wartość artystyczną.

Tynki elewacji oraz istniejący wystrój w postaci detalu architektonicznego kwalifikują się do przeprowadzenia prac remontowo – konserwatorskich, mających na celu oczyszczenie i uczynienie formy, uzupełnienia ubytków oraz docelowe utwardzenie i zabezpieczenie hydrofobowe wszystkich /rekonstruowanych i konserwowanych/ elementów wystroju architektonicznego.

Prace konserwatorskie i rekonstrukcyjne elewacji powinni prowadzić specjaliści konserwatorzy posiadający duże doświadczenie zawodowe, na podstawie indywidualnie dla obiektu opracowanego programu prac konserwatorskich dla płaszczyzn i detalu, po wykonaniu uzupełniających badań konserwatorskich.

Na podstawie wykonanego rozpoznania i wyników badań konserwatorskich należy opracować projekt architektoniczno - budowlany remontu elewacji, uwzględniający założenia konserwatorskie.

ELEWACJE /program konserwatorski - ramowy/

Po ustawieniu rusztowań należy dokładnie ocenić stan zachowania tynków zewnętrznych oraz podzielić je na tynki oryginalne, których stan pozwala na ich konserwację i płaszczyzny, które należy pokryć tynkami nowymi.

Należy zachować jak największą /całą potwierdzoną badaniami konserwatorskimi po ustawieniu rusztowań/ powierzchnię tynków oryginalnych.

Ocena oraz decyzja dotycząca powierzchni tynków zewnętrznych do konserwacji powinna być dokonana komisyjnie, z udziałem służb konserwatorskich ze względu na olbrzymią wagę takiej decyzji dla całego zespołu obiektów d. więzienia pod względem zachowania wartości naukowych, historycznych i artystycznych obiektów. W partiach tynków oryginalnych, przeznaczonych do zachowania /zgodnie z badaniami konserwatorskimi tzw. tynki cyklinowane/ proponuje się zastosować wstępny program prac konserwatorskich :

Konserwacja powierzchni tynkowanych – powierzchnie płaskie pokryte fakturalnym tynkiem szlachetnym, tzw. cyklina.

1. usunąć warstwy farby i zanieczyszczeń z powierzchni cykliny – wstępne oczyszczanie prowadzić za pomocą przegrzanej pary wodnej, następnie doczyszczanie przeprowadzić zabiegiem mikropiaskowania, kruszywem o bardzo drobnej frakcji, podawanym pod kontrolowanym ciśnieniem z pistoletu ciśnieniowego z użyciem urządzeń dedykowanych do prac konserwatorskich, tak by nie uszkodzić powierzchni materiału zachowując jego fakturę. Prace prowadzić po wykonaniu prób na niewielkich fragmentach.
2. usunąć nieestetyczne i wadliwie technologicznie uzupełnienia /betony, zaprawy/
3. ocenić przyczepność pozostałych tynków do podłoża, w razie potrzeby wykonać iniekcję i/lub kotwienie/ kotwy nierdzewne lub tzw. chemiczne

4. wykonać wzmocnienie pudrujących, piaszczących się powierzchni tynków preparatami na bazie czteroetoksylanów, które wzmacniają strukturę tynków nie wpływając na ich kolor – wybór preparatu ze służbami konserwatorskimi w ramach szczegółowego programu prac konserwatorskich

5. wypełnić drobne pęknięcia i szczeliny – zaprawy iniekcyjne na bazie mikro cementów /dobrane kolorystycznie/

6. uzupełnić ubytki tynkiem szlachetnym /cykliną/ odtwarzającym kolor spoiwa, kolor i frakcje kruszyw, sposób opracowania, fakturowania powierzchni – uzupełnienia wykonać dopiero po zaakceptowaniu prób tynków wykonanych na elewacji

Niezbędne lokalne scalenie kolorystyczne tynków wykonać przy pomocy silikatowych farb laserunkowych dedykowanych do konserwacji obiektów zabytkowych, po wykonaniu prób.

7. wykonać hydrofobizację powierzchni tynków roztworami żywic krzemooorganicznych /na bazie czteroetoksylanów / w rozpuszczalnikach organicznych. Zastosowany preparat nie powinien zmieniać ani pogłębiać koloru tynku.

Istniejące elewacje wykazują dość duży stopień destrukcji. Po ustawieniu rusztowań pozwalających na bezpośrednią ocenę stanu zachowania tynków, po ich ocenie, należy wtórne oraz luźne i odspojone tynki usunąć, jak również zaprawy uzupełniające. W przypadku dużych powierzchni odspojen wypraw tynkarskich należy wziąć pod uwagę możliwość usunięcia znacznej powierzchni nie tylko wtórnych, tynków ale również w części zachowanych tynków oryginalnych i zastosowanie nowych wypraw tynkarskich.

Dobrze przyczepne tynki oryginalne należy pozostawić na obiekcie po ich wzmocnieniu. W przypadku pozostawienia znacznych powierzchni pierwotnych tynków należy ich powierzchnię oczyścić z wtórnych warstw takich jak farby i „baranek”.

W miejscach skażonych przez grzyby i glony konieczna jest dezynfekcja podłoża. Do dezynfekcji można zastosować preparat usuwający zniszczenia biologiczne i dezynfekujący podłoże np. Keim Algicid Plus, Sto Prim Fungal

Do ramowego projektu tynków rekonstruowanych proponuje się zastosowanie technologii KEIM – przeznaczonej dla obiektów zabytkowych.

Powierzchnie po oczyszczeniu winny być wolne od zanieczyszczeń, wykwitów, odpyłone, suche, równe. Czyszczenie można przeprowadzić min. za pomocą szczotki drucianej, preparatów odtłuszczających lub sprężonym powietrzem.

Konserwację i renowację elewacji zakłada się wykonać zgodnie z technologią **KEIM**. Dopuszcza się zastosowanie materiałów i technologii innych producentów posiadających certyfikat WTA /Stowarzyszenie Naukowo – techniczne ds. Konserwacji i Ochrony Zabytków/, ale o tożsamy i nie gorszy niż wskazane parametrach.

Po usunięciu powłok i niespójnych tynków, za wyjątkiem dobrze zachowanych tynków oryginalnych, podłoże wzmocnić strukturalnie wodnym roztworem szkła wodnego potasowego Spezial-fixativ w proporcji 2:1 poprzez intensywne wtarcie preparatu w podłoże lub alternatywnie preparatem rozpuszczalnikowym na bazie poliakrylanów w rozcieńczalniku organicznym o bardzo dobrej penetracji i wzmacniających podłoża takie jak np. tynki /min. Keim Putzgrund, Sto Prim Grundex/.

Do uzupełnień i napraw elementów detalu użyć materiałów do zapraw Keim Universalputz /renowacyjny tynk wapienno- cementowy z dodatkiem tworzyw sztucznych i włókien zbrojeniowych/ Keim Universalputz - fein /drobnoziarnisty/, do odtworzenia zniszczonych elementów wystroju elewacji jak gzymsy, zastosować zaprawę szpachlową j.w.

W przypadku pojawienia się rys konstrukcyjnych / po oczyszczeniu elewacji z wtórnych tynków/, opierając się na wytycznych instrukcji WTA 2-4-94 zalecenie przeprowadzenia rys w fugę dylatacyjną, dzięki czemu nadal pracująca rysa nie będzie przechodziła na lico ściany.

Systemem do wypełniania rys zaprawą mineralną zbrojoną włóknem szklanym jest Keim Universalputz Fein lub grunt hydrofobizujący poszerzoną spoinę Sto Prim Mikro i Sto – Rissfuller fein.

Prace tynkarskie należy podzielić na dwie strefy: Poniżej gzymsu cokołu projektuje się wykonanie tynków renowacyjnych Porosan-Trass-Zementputz / Porosan-Trass-Sanierputz – NP., w strefie powyżej cokołu tynk wapienno – cementowy lekki Keim-NHL-Kalkputz – Grob .

Dobór materiału jest uzależniony od rodzaju prac – przy pracach uzupełniających ubytki zaprawa musi mieć szczególnie wysoką elastyczność i przyczepność do podłoża ze względu na niewielkie powierzchnie obrabiane z ręki. Przy wymianie tynków na dużych powierzchniach zaprawy muszą posiadać optymalny skurcz i nie mogą być zbyt mocne w stosunku do historycznego podłoża. Przykładowymi systemami poza systemem Keim-NHL-Kalkputz – Grob jest również min. STO system tynków w grupie StoTrass

Wykonane nowe tynki należy scalić z tynkami oryginalnymi pozostawionymi na obiekcie

Przed pracami wykończeniowymi konieczne wyrównanie struktury podłoża /ze względu na spodziewane różnice struktury uzupełnianych tynków/ poprzez szpachlowanie używając konfekcjonowanej, mineralnej szpachlówki Keim-NHL-Kalkputz – fein, po szpachlowaniu i wyschnięciu warstw wykonać gruntowanie używając preparatu Spezial-fixativ.

Ściany szczególnie narażone na działanie wilgoci /opady atmosferyczne, elementy nie zabezpieczone obróbką blacharską –np. profil cokołu, gzymsy/ - wykonanie zabiegu przeciwwilgociowego – hydrofobizacja preparatem Keim Silangrund /4 godziny przed aplikacją pierwszej warstwy farby/.

Do uzupełnień tynków należy stosować tynki barwione w masie barwionymi farbami krzemooorganicznymi Keim – Granital wg palety Keim Exclusive System z dodatkiem ziaren ceramicznych zgodnie z projektem kolorystyki i programem prac konserwatorskich elewacji.

Po ocenie efektu połączenia oryginalnych tynków z tynkami nowymi należy wykonać w ramach prac już stricte konserwatorskich scalenie kolorystyczne /w ramach ustaleń komisji konserwatorskiej/ zastosować farby krzemooorganiczne laserunkowe Keim Restauro - Lasur

Kolorystyka ścian, detalu architektonicznego powinna być oparta o wyniki badań konserwatorskich wykonanych w 2005 oraz dla niewielkiego zakresu /wejście główne do budynku administracyjnego/ w 2020 roku. Po ustawieniu

rusztowań należy wykonać uzupełniające badania konserwatorskie, określające min. stan zachowania oryginalnych tynków i możliwe powierzchnie ich pozostawienia.

Ponieważ prace przy elewacji – konserwacja tynków oryginalnych, cyklinowanych oraz rekonstrukcja zniszczonych w tej samej jak pierwotna technologii musi być wykonana przez konserwatorów posiadających uprawnienia do prac przy zabytkach - docelowy program postępowania z elewacjami zespołu powinien być programem autorskim wykonawcy prac konserwatorskich.

Wstępne, sondażowe analizy konserwatorskie elewacji, wykonano w celu rozpoznania obiektu dla potrzeb niniejszej dokumentacji. Wskazały one na istnienie niezwykle surowego programu opracowania elewacji /patrz: pkt. opracowania – opis inwentaryzacyjny ze stanem zachowania - Elewacje./ Pobrane sondażowo próbki uzupełniające do wstępnych badań wskazują na jednolitą kolorystykę zaprawy o barwie piaskowo – wapiennej – ugrowej barwioną mączką ceglana. Na podstawie wykonanego rozpoznania i dodatkowo wyników szczegółowych badań konserwatorskich należy opracować projekt remontu elewacji, uwzględniający założenia konserwatorskie.

Projektem zostanie objęta także kolorystyka stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej, a także elementy istotne dla odbioru elewacji – obróbki, kominy.

Wnętrza – koncepcja zmiany sposobu użytkowania obiektu zabytkowego w strefie planowanej przebudowy na poszerzenie strefy o charakterze reprezentacyjnym: usług oświaty, kultury, usługowo – gastronomicznym, nie będzie miała negatywnego wpływu na jego dotychczasowy sposób użytkowania i pełnionych funkcji.

Wnętrza obiektu zostaną, zgodnie z programami konserwatorskimi dla jego poszczególnych elementów, utrzymane w dotychczasowym charakterze, w ramach podstawowych założeń adaptacyjnych /wnętrza zniekształcone w trakcie kolejnych remontów i adaptacji obiektu/, a sposób aranżacji wnętrz reprezentacyjnych, szkoleniowych i wystroju określony będzie w projekcie i programie funkcjonalnym.

OTOCZENIE ZESPOŁU OBIEKTÓW.

Ramowym programem prac konserwatorskich został objęty fragment założenia dawnego dziedzińca z ogrodem w ramach całego zespołu.

Zakres i sposób prowadzenia prac zostanie określony na podstawie projektu zagospodarowania i rewaloryzacji założenia

Teren dawnego dziedzińca z ogrodem, rozumiany jako obiekt, docelowo ma pełnić funkcję założenia o charakterze reprezentacyjnym, pomocniczym, a także jako naturalne otoczenie dla obiektów d. więzienia obecnie o zmienianej funkcji na oświatową, kulturalną, rekreacyjną i gastronomiczną.

Przede wszystkim likwidacji ulegną wewnętrzne, wtórne betonowe ogrodzenia oraz współczesne ogrodzenia z pręseł metalowych dzielące dziedziniec.

Planowane drogi wjazdowe i ewentualny objazd wokół obiektu z kostki naturalne, brukuj lub płyt o wysokich walorach estetycznych.

Z zaprojektowanego obszernego objazdu należy zapewnić możliwość wyprowadzenia ścieżek i komunikacji na teren bezpośredniego otoczenia obiektu obejmujące teren d. ogrodu i obejścia w celu umożliwienia korzystania przez uczestników zajęć z całości założenia.

Ścieżki w bezpośrednim otoczeniu obiektów - wykonane jako naturalne, żwirowe lub kamienne.

Forma małej architektury jak również elementy towarzyszące - oświetlenie, ławki, kosze i in. winna być dostosowana pod względem stylistyki do zabytkowego charakteru budynków oraz całości założenia dziedzińca z ogrodem.

Wszystkie elementy świadczące o pierwotnym przeznaczeniu obiektów należy poddać pracom konserwatorskim zgodnie z programem prac i je zachować.

Program ten, określający zakres i sposób prowadzenia prac rewaloryzacyjnych oraz wskazujący niezbędne do zastosowania materiały i technologie zostanie szczegółowo określony w projekcie rewaloryzacji założenia obejmującym min. nowe nasadzenia drzew i krzewów, nasadzenia uzupełniające, wprowadzenie na teren zdegradowany kompozycji wielogatunkowej zieleni dostosowanej do założenia ogrodowego, rozwiązania komunikacyjne wewnątrz dziedzińca, zagospodarowanie dla celów reprezentacyjnych i rekreacyjnych terenu.

V. PROGRAM ZAGOSPODAROWANIA ZABYTKOWEGO ZESPOŁU DAWNEGO WIĘZIENIA WRAZ Z OTOCZENIEM ORAZ KORZYSTANIA Z TEGO ZABYTKU Z UWZGLĘDNIENIEM WYEKSPONOWANIA JEGO WARTOŚCI.

Program zagospodarowania zabytku ma na celu, po przeprowadzeniu kompleksowych prac remontowych, budowlanych, konserwatorskich i adaptacyjnych związanych z przebudową i zmianą zagospodarowania obiektu, zapewnienie mu właściwego użytkowania i wykorzystania.

Program przewiduje, w ramach prowadzonych prac, a także późniejszego korzystania z zabytku wyeksponowanie jego wartości architektonicznych, historycznych i artystycznych a także naukowych, w powiązaniu z otaczającym dziedzincem - /wcześniej również z ogrodem / w zakresie wspólnego korzystania z przestrzeni wewnętrznej.

BUDYNEK PENITENCJARNY i ADMINISTRACYJNY.

Funkcja reprezentacyjna – cele oświaty, kultury, rekreacyjne i gastronomiczne.

Funkcja ta jest najbardziej korzystna dla obiektu, ponieważ w zasadniczej części zachowany zostanie istniejący układ i charakter pomieszczeń w powiązaniu z planowaną przebudową i adaptacją dla nowych funkcji budynku.

Najistotniejsza jest możliwość zachowania istniejących i wprowadzenia do obiektu dodatkowych stref funkcjonalnych, z podziałem na poszczególne części.

Na poziomie poszczególnych kondygnacji części istniejących nie planuje się zasadniczych zmian, a jedynie zachowanie, z częściowym usprawnieniem, istniejącego układu przestrzennego i komunikacyjnego wnętrza.

Poziom piwnic. Pierwotnie na poziomie piwnic obiektu istniejącego znajdowały się pomieszczenia gospodarcze, socjalne, kotłownia, zaplecze kuchenne tak, że wykorzystanie pomieszczeń piwnicznych na cele ogólnodostępne, wielofunkcyjne, gospodarcze, zaplecze kuchenne i pozostawienie funkcji technicznych jest jak najbardziej zasadne.

Piwnice o pomieszczeniach zagłębionych nieznacznie poniżej terenu, oświetlonych oknami w cokole budynku i przykrytych odcinkowymi sklepieniami, w części opartymi na ścianach, w których wycięte zostały arkady z przejściami o łuku odcinkowym lub półkolistym, podzielone zostały na pomieszczenia powiązane ze sobą komunikacyjnie. Wejście na poziom piwnic z wewnętrznych klatek schodowych we wschodnim trakcie obiektu. Wejścia zewnętrzne obecnie istniejące od strony dziedzińca wtórne.

Na poziomie kondygnacji piwnic budynku penitencjarnego w części południowo - zachodniej przewiduje się lokalizację pomieszczeń wielofunkcyjnych, w części centralnej pomieszczeń gospodarczych, technicznych wraz z komunikacją obejmującą całość kondygnacji. W części południowo – wschodniej - pomieszczenia techniczno – gospodarcze, rekreacyjne i pomieszczenia sanitarne. Kondygnacja od strony północno – wschodniej i zachodniej użytkowana będzie na pomieszczenia o funkcji gastronomicznej, rekreacyjnej i wypoczynkowej. Zmiana sposobu użytkowania i zagospodarowania tej części obiektu wiąże się z pozostawieniem i adaptacją do nowych funkcji istniejącego układu przestrzennego wewnątrz wraz z zachowaniem wszystkich elementów wyposażenia mających wpływ na utrzymanie historycznego i zabytkowego charakteru obiektu.

W budynku administracyjnym /obecnie pomieszczenia nieużytkowane/ planuje się wprowadzenie funkcji wypoczynkowej, rekreacyjnej i gastronomicznej, również bez wpływu na zachowanie historycznego układu przestrzennego wewnątrz. Ciągi komunikacyjne i pomieszczenia powinny być zaplanowane zgodnie z wymogami Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, a także ochrony przeciwpożarowej wszystkich osób korzystających z obiektu.

Kondygnacja parteru.

W budynku penitencjarnym poziom parteru pod względem sposobu zagospodarowania poszczególnych pomieszczeń /poza zmianami nie mającymi wpływu na wnętrza/ nie uległ zmianie od momentu wzniesienia obiektu. Do chwili obecnej zachowany środkowy trakt komunikacyjny po którego obydwu stronach zlokalizowane są cele odosobnienia. W wysuniętym ryzalicie d. świetlica i łazienka. Obecnie planuje się, bez zmiany układu wewnątrz, wprowadzenie w pomieszczeniach cel – dyżurki, pokoju wychowawcy, gabinetu lekarskiego,

sanitariatów i cel mieszkalnych i edukacyjnych – do ćwiczeń. W pomieszczeniach ryzalitu - pomieszczenia edukacyjne i w miejscu starej łaźni - pomieszczenia sanitarnego i łaźni. Komunikacja środkowym traktem pozostaje bez zmian.

W budynku administracyjnym planuje się wprowadzenie pomieszczeń edukacyjnych, socjalnych i biurowych, bez zmiany historycznego układu przestrzennego wnętrza.

Ciągi komunikacyjne i pomieszczenia powinny być zaplanowane zgodnie z wymogami Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, a także ochrony przeciwpożarowej wszystkich osób korzystających z obiektu.

Na poziomie kondygnacji pięter budynku penitencjarnego, administracyjnego i użytkowego poddasza w budynku administracyjnym sposób zagospodarowania i użytkowania obiektów d. więzienia z uwzględnieniem wyeksponowania jego wartości naukowych, historycznych i artystycznych wiąże się z analogicznym do niższych kondygnacji sposobem korzystania z zabytku. Na poszczególnych kondygnacjach i w wyodrębnionych historycznie pomieszczeniach planuje się wprowadzenie funkcji pomieszczeń edukacyjnych: sale wykładowe, biblioteka, cele ekspozycji historycznych, sale wystaw; pomieszczenia cel mieszkalnych i cel do ćwiczeń; pomieszczeń biurowych; pomieszczeń sanitarnych; pomieszczeń socjalnych; pomieszczeń gospodarczych i technicznych; pomieszczeń rekreacyjnych, wypoczynkowych i gastronomicznych.

Ciągi komunikacyjne i pomieszczenia powinny być zaplanowane zgodnie z wymogami Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, a także ochrony przeciwpożarowej wszystkich osób korzystających z obiektu.

Program zagospodarowania oraz korzystania z zabytku z uwzględnieniem wyeksponowania jego wartości sporządzony został również w wersji graficznej, która jest integralną częścią programu, legenda oznaczeń zagospodarowania poszczególnych pomieszczeń naniesiona jest na rysunkach.

Program sporządzony na podstawie udostępnionej inwentaryzacji.

Elewacje

Przygotowany program zagospodarowania i adaptacji obiektu dla potrzeb Wyższej Szkoły Kryminologii i Penitencjarystyki w Warszawie ma na celu podniesienie walorów estetycznych i architektonicznych elewacji budynków d.

więzienia oraz przystosowanie obiektów do rozszerzonej funkcji użytkowej z zachowaniem ich wartości naukowych, historycznych i artystycznych.

Elewacja frontowa północno – wschodnia budynku penitencjarnego wymaga przeprowadzenia kompleksowych prac konserwatorskich wykonywanych na podstawie szczegółowego programu i projektu architektonicznego objętego zakresem wykonanych i planowanych badań konserwatorskich min. detal architektoniczny /konserwacja i rekonstrukcja, przywrócenie boniowania/. Kolorystyka i technologia na podstawie wyników badań konserwatorskich. Docelowo – dostosowanie dodatkowych wejść na kondygnację piwnic do zabytkowego charakteru budynku.

Elewacja szczytowa południowo – wschodnia i północno - zachodnia – wymaga przeprowadzenia kompleksowych prac konserwatorskich wykonywanych na podstawie szczegółowego programu i projektu objętego zakresem wykonanych i planowanych badań konserwatorskich min. detal architektoniczny /konserwacja i rekonstrukcja, przywrócenie boniowania/.

Elewacja południowo – zachodnia wymaga przeprowadzenia kompleksowych prac konserwatorskich wykonywanych na podstawie szczegółowego programu i projektu objętego zakresem wykonanych i planowanych badań konserwatorskich min. detal architektoniczny /konserwacja i rekonstrukcja, przywrócenie boniowania/. Należy usunąć wszelkie wtórne nawarstwienia i dobudowy /ogrodzenia/ mające negatywny wpływ na jej wartość zabytkową.

Budynek administracyjny – wszystkie elewacje wymagają przeprowadzenia kompleksowych prac konserwatorskich wykonywanych na podstawie szczegółowego programu i projektu objętego zakresem wykonanych i planowanych badań konserwatorskich min. detal architektoniczny /konserwacja i rekonstrukcja, przywrócenie boniowania/. Należy usunąć wszelkie wtórne nawarstwienia i dobudowy mające negatywny wpływ na ich wartość zabytkową.

Kolorystyka oraz technologia tynków elewacji – na podstawie wytycznych z badań konserwatorskich – dla wszystkich elewacji tynki gładkie, cyklinowane, w partiach ścian, cokołu i detalu boniowane. Detal architektoniczny wymaga przeprowadzenia prac konserwatorskich na podstawie badań architektonicznych

i konserwatorskich – ikonografia. W ramach prac remontowych należy rozważyć pełną rekonstrukcję elewacji historycznych, wraz z detalem architektonicznym oraz iglicami wieńczącymi wszystkie wieże i dachy.

Program zagospodarowania i adaptacji powstał na bazie przeprowadzonej analizy stylistycznej i użytkowo - funkcjonalnej obiektów. Wszystkie planowane zmiany poprzedzone zostaną pracami projektowymi na etapie koncepcji w celu wstępnych uzgodnień oraz dostosowania planowanych rozwiązań do zabytkowego charakteru obiektu.

Planowane prace budowlane i konserwatorskie mają na celu podniesienie walorów estetycznych i architektonicznych obiektu i jego elewacji ze szczególnym uwzględnieniem znanych wartości naukowych, historycznych i artystycznych.

PROGRAM ZAGOSPODAROWANIA ORAZ KORZYSTANIA Z OTOCZENIA OBIEKTÓW D. WIĘZIENIA, Z WYEKSPONOWANIEM JEGO WARTOŚCI.

Dziedziniec wewnętrzny przy obiekcie wraz z ogrodem z boku budynku administracyjnego od strony południowej zagospodarowany będzie jako założenie o charakterze reprezentacyjnej, ogólnodostępnej przestrzeni publicznej, a także jako otoczenie dla tworzonej w obiekcie funkcji oświatowo – kulturalnej i rekreacyjno - gastronomicznej. Likwidacji ulegnie wtórny podział przęsłami stalowymi i betonowymi wygradzzeniami.

Program zagospodarowania:

- na podstawie analizy materiałów historycznych, obecnego stanu zachowania, a także potrzeb inwestora zostanie odtworzony dziedziniec wraz z ogrodem, zgodnie z projektem zagospodarowania.
- powyższy projekt uwzględniać będzie min. nowe nasadzenia drzew i krzewów przestrzeni wewnętrznej dziedzińca, rozwiązania komunikacyjne, architekturę ogrodową.

Ze względu na ochronę konserwatorską /wpis indywidualny do rejestru zabytków/ obejmującą zespół d. więzienia wraz z wewnętrznym dziedzińcem – ogrodem na terenie zabytkowego układu urbanistycznego miasta Kalisza, wszelkie prace dotyczące otoczenia obiektów zostaną uzgodnione ze służbami konserwatorskimi.

VI. HARMONOGRAM PRAC REMONTOWO – KONSERWATORSKICH I ADAPTACYJNYCH ZWIĄZANYCH ZE ZMIANĄ ZAGOSPODAROWANIA ORAZ KORZYSTANIA Z ZABYTKU.

Prace remontowe, konserwatorskie i adaptacyjne zespołu d. więzienia ob. Wyższej Szkoły Kryminologii i Penitencjarystyki oparte zostaną na niezbędnych opracowaniach projektowych, architektoniczno – budowlanych i konserwatorskich oraz opracowaniach obejmujących wszystkie branże techniczne.

Prace te poprzedzone zostaną rozpoznaniem stanu technicznego i konserwatorskiego obiektu pod kątem wybrania najkorzystniejszej formy adaptacji i zmiany sposobu użytkowania obiektu zabytkowego.

Projektem architektoniczno – budowlanym i konserwatorskim objęta zostanie również aranżacja wnętrz. Zaproponowany sposób adaptacji wnętrz zawierać będzie optymalne rozwiązania funkcjonalne zapewniające utrzymanie i wyeksponowanie historycznego i artystycznego charakteru budynków dawnego więzienia.

Wprowadzenie preferowanej przez właściciela funkcji: oświatowej, kulturalnej, rekreacyjnej z częścią gastronomiczną poprzedzone będzie opracowaniem koncepcji architektonicznej dotyczącej adaptacji dla planowanej funkcji.

Mając na uwadze przede wszystkim zachowanie artystycznych i historycznych walorów zabytku /sposób zagospodarowania/ zostanie przygotowany szczegółowy zakres rozwiązań architektoniczno - budowlanych i konserwatorskich planowanych prac.

Prace związane z adaptacją obiektu prowadzone będą na podstawie dokumentacji architektoniczno – budowlanej i zagospodarowania zabytku oraz przylegającego terenu uzgodnionej z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków – Delegatura w Kaliszu, oraz na podstawie uzyskanych pozwoleń /pozwolenie na prace przy zabytku wpisanym do rejestru, pozwolenie na budowę/.

Prace remontowo – konserwatorskie i adaptacyjne związane ze zmianą sposobu użytkowania obiektu przewiduje się prowadzić etapami:

Prace projektowe, uzgodnienia:

2020 - 2021r.

- wykonanie szczegółowej inwentaryzacji budynków więzienia wraz z otoczeniem w zakresie objętym zmianami oraz terenu otaczającego do celów projektowych.
- wykonanie mapy geodezyjnej dla celów projektowych.
- wykonanie koncepcji architektonicznej, remontu i przebudowy obiektu w związku ze zmianą sposobu użytkowania na cele oświaty, kultury, rekreacji i gastronomii; uzyskanie uzgodnień dla opracowanej koncepcji oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów od Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – Delegatura w Kaliszu.
- wykonanie projektu architektoniczno – budowlanego i konserwatorskiego remontu, uzyskanie uzgodnień i pozwoleń na prowadzenie prac. Prace projektowe na podstawie kompleksowych badań konserwatorskich i architektonicznych, niezbędnych dla opracowania projektu /rozpoznanie konserwatorskie: elewacje – dyspozycje otworów okiennych, detal architektoniczny, wnętrza/.

Wykonanie projektu zagospodarowania dziedzina: nawierzchnie, zieleń, mała architektura.

Prace budowlane i remontowe:

2021-2023 r.

- wykonanie /o ile zajdzie taka konieczność/ wzmocnień fundamentów części zabytkowej, wykonanie izolacji. Prace te winny być powiązane z reprofilacją terenu wokół obiektu – min. częściowe wyrównanie nawierzchni wokół budynku w celu ujednolicenia poziomów z zagospodarowywanym dziedzińcem dawnego zakładu.
- wykonanie dachu i pokrycia /obecnie konieczne wieże/.
- sprawdzenie i częściowe wykonanie wszystkich instalacji wewnętrznych
- częściowa konserwacja i rekonstrukcja stolarki drzwiowej wewnętrznej i zewnętrznej, częściowa wymiana lub konserwacja stolarki okiennej;
- prace remontowo – konserwatorskie elewacji z odtworzeniem i rekonstrukcją detalu architektonicznego.

Prace związane również z nieznaczną zmianą elewacji pod kątem wprowadzenia nowej funkcji użytkowej do obiektu.

2023-2024 r.

- prace remontowe wnętrza zabytku w koniecznym zakresie, związanym z częściową zmianą funkcji pomieszczeń na podstawie projektu architektoniczno - konserwatorskiego aranżacji wnętrz oraz programu konserwatorskiego
- konserwacja historycznych posadzek /lastrico/, stalowych elementów wyposażenia /schody, podesty, balustrady, drzwi w tym drzwi do cel, galerie komunikacyjne ze wspornikami, podesty komunikacyjne i inne elementy związane z historią budowy obiektu
- konserwacja lub wykonanie podłóg i posadzek w części obiektu objętego opracowaniem
- w ramach prac rewaloryzacyjnych na terenie dziedzińca oraz w bezpośrednim otoczeniu obiektu – kontynuacja założeń projektu zagospodarowania z dostosowaniem terenu do nowej funkcji /materiał naturalny lub o wysokich walorach jakościowych/.

Właściciel obiektu

Uzgodnienie Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

VII. BIBLIOGRAFIA I IKONOGRAFIA. RYSUNKI.

VII.a. Literatura i wykorzystane w opracowaniu materiały.

Archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków – Delegatura w Kaliszu :

Teczka obiektu – akta archiwalne, prowadzone postępowania : Więzienie, ob. Zakład Karny w Kaliszu, ul. Łódzka nr 2 – teczka do 2017 roku, od 2017 roku NID. Karta ewidencyjna zabytku architektury i budownictwa. Zespół więzienny – Zakład Karny. D. Stoces. X. 2000 r.

Karta ewidencyjna zabytku architektury i budownictwa, tzw. zielona Z. Winiarz 1953; K.Kalinowski 1967

Karta ewidencyjna Gminnej Ewidencji Zabytków. Kalisz VII 2012.

K. Ignasiak. Kalisz. Warto zobaczyć. Kalisz 2011.

A. Kaczmarek. Dzieje kaliskich ulic. Kalisz 2002.

P. Anders. Kalisz, Ostrów Wielkopolski i okolice. Przewodnik. Poznań 1986.

E. Polanowski. W dawnym Kaliszu. Szkice z dziejów miasta 1850 - 1914. Poznań 1979.

W. Rusiński. Red. Dzieje Kalisza. Wydawnictwo Poznańskie. Poznań 1977.

Chromecki Stanisław. Szkic historyczny miasta Kalisza. Kalisz 1911.

W. Rusiński. Kalisz. Zarys dziejów. Poznań 1983.

T.Ruszczyńska. Materiały ikonograficzne do historii zabudowy Kalisza..T.II 1961.

W.Posadzy. Studium historyczno – urbanistyczne Kalisza. PKZ Poznań

F. Hertz. Siedemdziesiąt lat planowania przestrzennego w Kaliszu. Rocznik kaliski T.V.1972

K. Dąbrowski. Z przeszłości Kalisza. Warszawa 1970. Książka i Wiedza.

A. Chodyński. Kieszonkowa kroniczka Kalisza.

B. Ohryzko – Włodarska. Materiały do dziejów kaliskiego z lat 1867 – 1914. Rocznik kaliski. T. V 1972 r.

Dzieje Wielkopolski. Poznań 1969-1973. Wydawnictwo Poznańskie.

Osiemnaście wieków Kalisza. Studia i materiały do dziejów miasta Kalisza i regionu kaliskiego. Poznań 1960-1962.

Raciborski Józef. Monografia Kalisza. Kalisz 1912.

R. Zaręba. Zakład Karny w Kaliszu. Dwa odcinki muru ogrodzenia przeznaczone do rozbiórki i rekonstrukcji. Projekt budowlany. Kalisz 2011.

M. Piękniewski. Badania konserwatorskie. Elewacja budynku więzienia w Kaliszu. Toruń 2005.

K. Bedyński. Historia więzienia w Kaliszu. /1846-2015/. Przegląd Więziennictwa Polskiego. 94. Warszawa 2017.

Historia kaliskiego więzienia. <http://WWW.sw.gov.pl/index.php/jednostki/10/360>.

M.Weirauch. Remont głównego budynku penitencjarnego Zakładu Karnego w Kaliszu. Kolorystyka elewacji budynku głównego i penitencjarnego. Kalisz 2005.

F. Grzelka. Ekspertyza techniczna w zakresie bezpieczeństwa pożarowego w budynku penitencjarnym. Kalisz 2010 r.

J. Rędziniak. Ekspertyza techniczna. Analiza przyczyn pęknięcia ścian zewnętrznych budynku garażowego. Poznań 2008 r.

M.Weirauch. Remont części głównego budynku penitencjarnego Zakładu Karnego w Kaliszu. Kalisz 2007.

M.Weirauch. K. Kędzierski. Koncepcja zagospodarowania budynków byłego zakładu karnego w Kaliszu. Ul. Łódzka nr 2. Kalisz 2020 r.

W. Kaczmarek, P.Wierzbicki. Remont strefy wejściowej do budynku administracyjnego. Orzeczenie techniczne, inwentaryzacja, projekt architektoniczny, Kalisz 2020.

S. Nawrotkiewicz. Projekt instalacji centralnego ogrzewania w budynku penitencjarnym. Kalisz 2005

M. Jędraszek. Instalacje : elektryczna, sterowania i wizualizacji. Kalisz 2005

VII.b. Ikonografia. Kartografia. Spis materiału fotograficznego.

Spis materiału fotograficznego.

1. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Widok na zespół od strony północno – zachodniej, od strony ulicy Łódzkiej i parku.*
2. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Widok na zespół od strony północno – wschodniej, od strony ulicy Warszawskiej.*
3. *Zespół dawnego więzienia ograniczony murem. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. W granicach wyznaczonych podziałów - stan zagospodarowania terenu. Podziały geodezyjne nieruchomości. Źródło: <http://mapy.geoportal.gov.pl/imap/?gpmap=gpo>*
4. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Widok na zespół od strony północno – zachodniej, od strony ulicy Łódzkiej i parku.*
5. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Widok na zespół od strony północno – wschodniej, od strony ulicy Winiarskiej i Warszawskiej.*
6. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Widok na zespół od strony północno – wschodniej, od strony ulicy Winiarskiej z główną bramą wjazdową na teren zakładu karnego.*
7. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Widok na zespół od strony południowo – zachodniej z wyoblonym fragmentem murów i basztą narożną, od strony ulicy Łódzkiej i Więziennej.*

Materiał ikonograficzny.

8. *Kalisz. Dawne więzienie – widok od strony południowo – zachodniej, od terenów obecnego parku miejskiego. Rys. S. Barcikowski z 1858 r. Źródło: Portret Miasta. Architektura Kalisza w dokumentach archiwalnych, Kalisz 2010 r.*
9. *Kalisz. Dawne więzienie – widok od strony północno – zachodniej, od ul. Warszawskiej i od terenów obecnego parku miejskiego. Węzienie na przedmieściu Tyniec. Album de Kalisch, Jan Wilhelm Diehl. l. 60-te XIX w. (przed 1871 r.) Zbiory Miejskiej Biblioteki Publicznej im. A. Asnyka w Kaliszu.*
10. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Widok na zespół od strony północno – zachodniej, od strony ulicy Łódzkiej i parku z widoczną tzw. Aleją do więzienia. Materiał ikonograficzny, pocz. XX w. Zbiory Muzeum Ziemi Kaliskiej.*
11. *Kalisz. Dawne więzienie – widok od strony południowo – zachodniej, od terenów obecnego parku miejskiego. Materiał ikonograficzny, początek XX w. Źródło: Fotopolska Eu. https://kalisz.fotopolska.eu/Kalisz/b46587,Zaklad_Karny.html.*
12. *Kalisz. Dawne więzienie – widok od strony południowo – zachodniej, od terenów obecnego parku miejskiego. Materiał ikonograficzny, z okresu lat 1900 – 1913. Źródło: Wirtualne Muzeum Fotografii Kalisza. <http://www.wmf.kalisz.pl/wszystkie-dzielnice/tyniec.html?tf=4>*

13. *Kalisz. Dawne więzienie – widok od strony południowo – zachodniej, od terenów obecnego parku miejskiego. Materiał ikonograficzny, z pocz. XX w. Źródło: Fotopolska Eu. https://kalisz.fotopolska.eu/Kalisz/b46587,Zaklad_Karny.html.*
14. *Kalisz. Dawne więzienie – widok od strony północno – wschodniej, od terenów ulicy Warszawskiej. Materiał ikonograficzny, z okresu lat 1900 - 1913. Źródło: Wirtualne Muzeum Fotografii Kalisza. <http://www.wmf.kalisz.pl/wszystkie-dzielnice/tyniec.html?tf=4>*
15. *Kalisz. Dawne więzienie – widok od strony południowo od ul. Więziennej. Materiał ikonograficzny, z 1927 r. Źródło: Fotopolska Eu. https://kalisz.fotopolska.eu/Kalisz/b46587,Zaklad_Karny.html.*
16. *Kalisz. Dawne więzienie – widok od strony wschodniej, od ulicy Winiarskiej. Materiał ikonograficzny, z 1932 r. Źródło: Fotopolska Eu. https://kalisz.fotopolska.eu/Kalisz/b46587,Zaklad_Karny.html.*
17. *Kalisz. Dawne więzienie – widok od strony wschodniej, od ulicy Winiarskiej. Materiał ikonograficzny, z 1932 r. Źródło: Fotopolska Eu. https://kalisz.fotopolska.eu/Kalisz/b46587,Zaklad_Karny.html*
18. *Kalisz. Dawne więzienie – widok od strony wschodniej, od ulicy Winiarskiej. Materiał ikonograficzny, z lat 1953 - 1967. Karta zielona. Archiwum WUOZ w Kaliszu.*
19. *Kalisz. Dawne więzienie – widok od strony południowo – zachodniej, od terenów ulicy Łódzkiej i Więziennej. Materiał ikonograficzny, z lat 1953 - 1967. Karta zielona. Archiwum WUOZ w Kaliszu.*
20. *Kalisz. Dawne więzienie – budynek administracyjny – widok od strony południowo – zachodniej, od ulicy Łódzkiej. Materiał ikonograficzny, z lat 1953 - 1967. Karta zielona. Archiwum WUOZ w Kaliszu.*
21. *Kalisz. Dawne więzienie – widok od strony zachodniej, od ulicy Warszawskiej. Materiał ikonograficzny, z lat 1953 - 1967. Karta zielona. Archiwum WUOZ w Kaliszu.*
22. *Kalisz. Dawne więzienie – widok od strony południowo – zachodniej, od ulicy Więziennej. Materiał ikonograficzny, z lat 1953 - 1967. Karta zielona. Archiwum WUOZ w Kaliszu*
23. *Kalisz. Dawne więzienie – widok od strony południowo – zachodniej, od ulicy Więziennej. Materiał ikonograficzny, z lat 1953 - 1967. Karta zielona. Archiwum WUOZ w Kaliszu.*
24. *Kalisz. Dawne więzienie – elewacja frontowa budynku administracyjnego od ulicy Łódzkiej. Materiał ikonograficzny, lata 70 – te XX w. /ok. 1970 r./ Ośrodek Dokumentacji Zabytków w Warszawie. Karta ewidencyjna zabytków architektury i budownictwa. D. Stoces. 2000 r. Archiwum WUOZ – Delegatura w Kaliszu.*
25. *Kalisz. Dawne więzienie – elewacja frontowa budynku penitencjarnego z murem warownym od ulicy Winiarskiej – fragment przed podwyższeniem muru. Materiał ikonograficzny, lata 70 – te XX w. /ok. 1970 r./ Ośrodek Dokumentacji Zabytków w Warszawie. Karta ewidencyjna zabytków architektury i budownictwa. D. Stoces. 2000 r. Archiwum WUOZ – Delegatura w Kaliszu.*

26. *Kalisz. Dawne więzienie – elewacja północno – wschodnia od strony wewnętrznego dziedzińca - fragment budynku administracyjnego . Materiał ikonograficzny, lata 70 – te XX w. /ok. 1970 r./ Ośrodek Dokumentacji Zabytków w Warszawie. Karta ewidencyjna zabytków architektury i budownictwa. D. Stoces. 2000 r. Archiwum WUOZ – Delegatura w Kaliszu.*
27. *Kalisz. Dawne więzienie – elewacja frontowa budynku penitencjarnego od strony północno – wschodniej z głównym wejściem i fragmentem portyku. Widoczny zachowany detal architektoniczny, otwory okienne piwnic i ceramiczne wykończenia fasady. Materiał ikonograficzny, lata 70 – te XX w. /ok. 1970 r./ Ośrodek Dokumentacji Zabytków w Warszawie. Karta ewidencyjna zabytków architektury i budownictwa. D. Stoces. 2000 r. Archiwum WUOZ – Delegatura w Kaliszu.*
28. *Kalisz. Dawne więzienie – elewacja frontowa budynku penitencjarnego – boczna elewacja ryzalitu od strony południowo – wschodniej. Widoczny zachowany detal architektoniczny elewacji, otwory okienne, w tym piwnic i ceramiczne wykończenia fasady. Materiał ikonograficzny, lata 70 – te XX w. /ok. 1970 r./ Ośrodek Dokumentacji Zabytków w Warszawie. Karta ewidencyjna zabytków architektury i budownictwa. D. Stoces. 2000 r. Archiwum WUOZ – Delegatura w Kaliszu.*
29. *Kalisz. Dawne więzienie – elewacja frontowa budynku penitencjarnego od strony północno – wschodniej z głównym wejściem i fragmentem portyku. Widoczny zachowany detal architektoniczny, otwory okienne piwnic i ceramiczne wykończenia fasady. Materiał ikonograficzny, lata 70 – te XX w. /ok. 1970 r./ Ośrodek Dokumentacji Zabytków w Warszawie. Karta ewidencyjna zabytków architektury i budownictwa. D. Stoces. 2000 r. Archiwum WUOZ – Delegatura w Kaliszu.*

Materiał kartograficzny.

30. *Materiał kartograficzny – stan na 1785 r. Lokalizacja terenu przyszłej zabudowy zespołu więziennego. Fragment Planu Politalskiego z 1785 r. przerysowany przez Wollego w 1878. Źródło: Cyfrowa Biblioteka Narodowa „Polona”. Wolle, Ottomar Plan miasta Kalisza. Sekcja 1, Sygnatura: ZZK 165.*
31. *Materiał kartograficzny – stan na 1802 r. Lokalizacja terenu przyszłej zabudowy zespołu więziennego. Grundriss von Kalisch (kopia) +- 1802. Źródło: http://maps.mapywig.org/m/City_plans/Central_Europe/Grundriss_von_Kalisch_c.1802_kopia_APP_Sygn._Pl.m._71.jpg.*
32. *Materiał kartograficzny – stan na 1825 r. Lokalizacja terenu przyszłej zabudowy zespołu więziennego. Fragment Planu Nahajewicza z lat 1824-1825. Źródło: Cyfrowa Biblioteka Narodowa „Polona”. Nahajewicz, Kazimierz Plan miasta gubernialnego Kalisza: ze wszystkimi zabudowaniami i przyległościami. Sygnatura: ZZK 23 557.*
33. *Materiał kartograficzny – stan na 1825 r. Lokalizacja terenu przyszłej zabudowy zespołu więziennego – już czytelny podział nieruchomości. Fragment Planu Bernharda z 1825 r. przerysowany przez Wollego w 1878. Źródło: Cyfrowa Biblioteka Narodowa „Polona”. Wolle, Ottomar, Plan miasta Kalisza. Sekcja 2, Sygnatura: ZZK 166.*

34. *Materiał kartograficzny – stan na 1835 r. Lokalizacja terenu przyszłej zabudowy zespołu więziennego z funkcjonującą nieliczną zabudową, przed zakupem terenu pod więzienie. Plan des Environs de Kalisz_21K_1835. Źródło: http://www.mapywig.org/m/City_plans/Central_Europe/Plan_des_Environs_de_Kalisz_21K_1835.jpg*
35. *Materiał kartograficzny – stan na 1878 r. Lokalizacja na przedmieściu Tyniec zabudowy zespołu więziennego. Plan Ottomara Wollego z 1878 r. Źródło: Cyfrowa Biblioteka Narodowa „Polona”. Wolle, Ottomar, Plan dzisiejszego miasta Kalisza. Sekcja 3. Sygnatura: ZZK 167.*
36. *Materiał kartograficzny – stan na 1878 r. Lokalizacja na przedmieściu Tyniec zabudowy zespołu więziennego, zapewne zgodnie z pierwotnym projektem H. Marconiego. Fragment Planu Ottomara Wollego z 1878 r. Źródło: Cyfrowa Biblioteka Narodowa „Polona”. Plan Wollego z 1878 r. Wolle, Ottomar Plan dzisiejszego miasta Kalisza. Sekcja 3. Sygnatura: ZZK 167.*
37. *Materiał kartograficzny – stan na 1878 r. Lokalizacja na przedmieściu Tyniec zabudowy zespołu więziennego wg projektu H. Marconiego. Fragment Planu Ottomara Wollego z 1878 r. przerysowany przez Miejski Urząd Budowlany w styczniu 1923 r. Źródło: Cyfrowa Biblioteka Narodowa „Polona”. Plan Wollego z 1878 r. przerysowany w 1923 r. Wolle, Ottomar Plan dzisiejszego miasta Kalisza. Sekcja 3.*
38. *Materiał kartograficzny – stan na 1911 r. Lokalizacja zabudowy zespołu więziennego Plan Bukowińskiego z 1911 r. Źródło: Cyfrowa Biblioteka Narodowa „Polona”. Mapa guberni kaliskiej: z zaznaczeniem urządzeń państwowych, kościelnych i przemysłowych oraz planem Kalisza. Sygnatura: ZZK 18 825.*
39. *Materiał kartograficzny – stan na 1908 r. Lokalizacja na przedmieściu Tyniec zabudowy zespołu więziennego. Fragment Planu miasta Kalisza z 1908 r. wykonany przez B. Bukowińskiego. Dodatek do kalendarza na szkołę rzemiosł. Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej. sygn. H/2300.*
40. *Materiał kartograficzny – stan na 1911 r. Lokalizacja zabudowy zespołu więziennego w ramach rozbudowy przedmieścia z założeniem i rozbudową obiektów przemysłowych i gospodarczych otoczenia .Fragment Planu Bukowińskiego z 1911 r. Źródło: Cyfrowa Biblioteka Narodowa „Polona”. Mapa guberni kaliskiej: z zaznaczeniem urządzeń państwowych, kościelnych i przemysłowych oraz planem Kalisza. Sygnatura: ZZK 18 825.*
41. *Materiał kartograficzny – stan na 1920 r. r. Lokalizacja na przedmieściu Tyniec zróżnicowanej zabudowy zespołu więziennego. Fragment Planu miasta Kalisza i okolicy podmiejskiej. skala 1 : 10000. Z map topograficznych i pomiaru geometry Enla wykonał w roku 1920 geometra miejski W. Starzyński. Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej , nr inw. 770.*
42. *Materiał kartograficzny – stan na 1932 r. Lokalizacja na Tyńcu zabudowy zespołu więziennego. Fragment planu miasta Kalisza z 1932 r. Plan miasta Kalisza i okolicy podmiejskiej. Zakład Architektury Polskiej Politechniki Warszawskiej sygn. V II 192.*
43. *Materiał kartograficzny – stan na 1934 r. Lokalizacja zabudowy zespołu więziennego. Fragment planu Kalisza (Sekcja 4) 1934 r. Źródło: <http://maps>.*

- mapywig.org/m/City_plans/Central_Europe/m.Kalisz_S.4_5K_1934_APP_Sygn._Pl.m._76a-4.jpg.*
44. *Materiał kartograficzny – stan na 1935 r. Lokalizacja na przedmieściu Tyniec zabudowy zespołu więziennego. Fragment mapy Kalisz (WT) 1935 r. 1:25000. Źródło: http://maps.mapywig.org/m/WIG_maps/series/025K/P41-S26-H_KALISZ_WT_1935_APP_Sygn._M.top.25-1863-1.jpg.*
  45. *Materiał kartograficzny – stan na 1939 r. Lokalizacja na przedmieściu Tyniec zabudowy zespołu więziennego. Fragment planu Kalisza z 1939 r. Verkehrsplan_Kalisz_1939_ivmilgeo. Źródło: http://www.mapywig.org/m/City_plans/Central_Europe/Verkehrsplan_Kalisz_1939_ivmilgeo.jpg*
  46. *Materiał kartograficzny – stan na 1940 r. Lokalizacja na przedmieściu Tyniec zabudowy zespołu więziennego. Fragment planu miasta Kalisza z 1940 r. Źródło: KALISZ [Hochwasser] +- 1940 1:25000 http://maps.mapywig.org/m/WIG_maps/series/025K/P41-S26-H_KALISZ_WT_1935_Hochwasser_1940_APP_Sygn._M.top.25-1863-2.jpg.*
  47. *Materiał kartograficzny – stan na 1940 r. Lokalizacja na przedmieściu Tyniec zabudowy zespołu więziennego. Stadtplan von Kalisch, styczeń 1940 r. Fragment Planu miasta Kalisza i okolicy podmiejskiej. Zakład Architektury Polskiej Politechniki Warszawskiej.*
  48. *Materiał kartograficzny – stan na 1953 r. Lokalizacja na przedmieściu Tyniec zabudowy zespołu więziennego. Fragment mapy Kalisza z 1953 r. Źródło: [http://maps.mapywig.org/m/ALLIED_maps/series/AMS_M851_POLAND_25K/4274_KALISZ_\(M851_POLAND_25K\)_1st_ed_4.1953.jpg](http://maps.mapywig.org/m/ALLIED_maps/series/AMS_M851_POLAND_25K/4274_KALISZ_(M851_POLAND_25K)_1st_ed_4.1953.jpg).*
  49. *Materiał kartograficzny – stan po 1970 r. Lokalizacja zabudowy zespołu więziennego z zabudową towarzyszącą – pomocniczą. Fragment planu Kalisza po 1970 /wyd. 1981 r. /M-34-1_KALISH_10K_01_1981. Źródło: http://www.mapywig.org/m/City_plans/Central_Europe/M-34-1_KALISH_10K_01_1981.jpg*
  50. *Materiał kartograficzny – stan po 1970 r. Lokalizacja zabudowy zespołu więziennego z zabudową towarzyszącą – pomocniczą. Fragment planu Kalisza po 1970 /wyd. 1981 r. /M-34-1_KALISH_10K_01_1981. Źródło: http://www.mapywig.org/m/City_plans/Central_Europe/M-34-1_KALISH_10K_01_1981.jpg*
  51. *Materiał kartograficzny – stan po 1980 r. Lokalizacja zabudowy zespołu więziennego z zabudową towarzyszącą – pomocniczą lokalizowaną po obrzeżach muru lub we wnętrzu dziedzińca. Wydłużony budynek gospodarczy od strony północno – zachodniej zlokalizowany w części na terenie drogi izolującej więzienie od sąsiadującej zabudowy. Fragment mapy topograficznej. Główny Urząd Geodezji i Kartografii. Arkusz 444.122 Kalisz. Opracowanie Kartograficzne 1983 r.*
  52. *Materiał kartograficzny – stan po 1980 r. Lokalizacja zabudowy zespołu więziennego z zabudową towarzyszącą – pomocniczą lokalizowaną po obrzeżach muru lub we wnętrzu dziedzińca. Wydłużony budynek gospodarczy od strony północno – zachodniej zlokalizowany w części na terenie drogi izolującej więzienie od sąsiadującej zabudowy. Mapa współczesna z początku XXI w.*

Spis materiału fotograficznego.

53. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Mur warowny z basztą i fragmentem budynku penitencjarnego, przyległy do ul. Więziennej. Widok od strony południowo – wschodniej, wzdłuż ulicy dochodzącej do ul. Łódzkiej.*
54. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Mur warowny z głównym wjazdem na teren zespołu i basztami, przyległy do ulicy Winiarskiej. Widok od południowego – wschodu. Mur więzienia nadbudowany.*
55. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Mur warowny z budynkami zespołu penitencjarnym i administracyjnym. Widok od strony północno – zachodniej od ulicy Łódzkiej. Mur nadbudowany w kilku etapach, narożnik obwarowań rekonstruowany ze schodkowym zejściem od naroża.*
56. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Widok na zespół od strony ulicy Warszawskiej, od północnego – wschodu. Na pierwszym planie pozostałości zabudowy mieszkalnej.*
57. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Zespół z budynkiem administracyjnym od strony ulicy Łódzkiej – widok od strony północno – zachodniej – elewacja z wejściem głównym od strony ulicy, na osi obecnej Alei Walecznych.*
58. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Mur warowny z basztą wbudowaną w budynki gospodarcze i pomocnicze od strony wnętrza dziedzińca – widok od strony południowo – wschodniej z murem wewnętrznym.*
59. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Mur warowny z główną bramą wjazdową i fragmentami dobudowanych od wnętrza dziedzińca budynkami wartowni i Sali widzeń – widok od ryzalitu budynku penitencjarnego, od strony zachodniej.*
60. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Wewnętrzna zabudowa dziedzińca zakładu karnego – widok z ryzalitu budynku penitencjarnego.*
61. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Wnętrze dziedzińca zakładu karnego z budynkami dobudowanymi do muru warownego. Widok od strony ryzalitu budynku penitencjarnego.*
62. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Wnętrze dziedzińca zakładu karnego z budynkami dobudowanymi do muru warownego. Widok od strony ryzalitu budynku penitencjarnego w kierunku południowym.*
63. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Wnętrze dziedzińca zakładu karnego z budynkami dobudowanymi do muru warownego. Widok od strony baszty narożnej budynku penitencjarnego w kierunku północnym.*
64. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Wnętrze dziedzińca zakładu karnego. Widok od strony wewnętrznego ogrodu w kierunku budynku penitencjarnego.*
65. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dziedziniec i otoczenie więzienia. Układ kompozycyjny i zagospodarowania. Stan obecny. Źródło: <http://mapy.geoportal.gov.pl/imap/?gpm=gpo>*
66. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Mapa zasadnicza stanu istniejącego.*

67. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Zespół dawnego więzienia. Budynek penitencjarny. Widok od południowego – wschodu. Ryzalit główny obiektu flankowany dwoma wieżami z wejściem głównym. Widok od wnętrza dziedzińca.*
68. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Zespół dawnego więzienia. Budynek penitencjarny. Widok od południowego – wschodu. Bryła główna obiektu przy ryzalicy – skrzydło południowe. Widok od wnętrza dziedzińca.*
69. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Zespół dawnego więzienia. Budynek penitencjarny. Widok od południowego – zachodu. Elewacja szczytowa obiektu flankowana dwoma wieżami. Widok od strony ulicy Więziennej.*
70. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Zespół dawnego więzienia. Budynek penitencjarny. Widok od południowego – zachodu. Budynek główny flankowany wieżami. Widok od wnętrza dziedzińca, od strony łącznika z budynkiem administracyjnym.*
71. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Zespół dawnego więzienia. Budynek penitencjarny. Widok od północnego – zachodu. Budynek główny flankowany wieżami. Widok od wnętrza dziedzińca, od strony wewnętrznego muru wydzielającego dziedziniec z budynkiem administracyjnym.*
72. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Zespół dawnego więzienia. Budynek penitencjarny. Widok od północnego – zachodu. Budynek główny flankowany wieżami. Widok od wnętrza dziedzińca, od strony łącznika z budynkiem administracyjnym.*
73. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Zespół dawnego więzienia. Budynek penitencjarny. Widok od północnego – zachodu. Budynek główny. Widok od wnętrza dziedzińca, z łącznikiem między budynkiem penitencjarnym a budynkiem administracyjnym.*
74. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Zespół dawnego więzienia. Budynek penitencjarny. Widok od północnego – zachodu. Wieża narożna budynku głównego z oryginalnym detalem architektonicznym.*
75. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Zespół dawnego więzienia. Budynek penitencjarny. Widok od południowego – wschodu. Wieża narożna budynku głównego zniekształcona, z częściowo zachowanym oryginalnym detalem architektonicznym.*
76. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Zespół dawnego więzienia. Budynek penitencjarny. Widok od północnego – zachodu. Fundamenty i cokół bryły głównej budynku z wieżą i fragmentem elewacji szczytowej. Widok od wnętrza dziedzińca. Wtórne otwory okienne piwnic i przekształcony cokół i ściany piwnic. Widoczne wzmocnienia i zniekształcenia ścian i cokołu wieży.*
77. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Zespół dawnego więzienia. Budynek penitencjarny. Widok od wnętrza dziedzińca. Fragment zachowanych, oryginalnych tynków ścian zewnętrznych piwnic barwionych mączką ceglaną. Stan zachowania.*
78. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Zespół dawnego więzienia. Budynek penitencjarny. Widok od wnętrza dziedzińca. Stan zachowania przekształconego cokołu ścian piwnic i wieży ze spękaniem i zawilgoceniem.*
79. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Zespół dawnego więzienia. Budynek penitencjarny. Widok od południowego – wschodu. Bryła główna obiektu – stan zachowania przekształconego cokołu i ścian zewnętrznych piwnic. Widok od wnętrza dziedzińca.*

80. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Zespół dawnego więzienia. Budynek penitencjarny. Widok wnętrza piwnic – stan zachowania ścian z licznymi powierzchniowymi spękaniem i wykwitami.*
81. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Zespół dawnego więzienia. Budynek penitencjarny. Widok wnętrza piwnic – stan zachowania ścian z licznymi powierzchniowymi spękaniem i wykwitami wilgoci, wtórnymi tynkami.*
82. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Zespół dawnego więzienia. Budynek penitencjarny. Widok wnętrza piwnic – stan zachowania ścian z wtórnymi, odspojonymi tynkami, licznymi powierzchniowymi spękaniem i wykwitami.*
83. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Fragment ścian budynku penitencjarnego – elewacja południowo – wschodnia. Stan zachowania ścian i tynków w partii zwieńczenia elewacji szczytowej.*
84. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Fragment ścian elewacji południowo – zachodniej. Stan zachowania ścian i częściowo wtórnych tynków elewacji budynku i narożnej baszty.*
85. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Fragment ścian budynku penitencjarnego – elewacja południowo – wschodnia. Stan zachowania ścian i tynków w partii zwieńczenia i strefie nad łącznikiem.*
86. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Wnętrze parteru -fragment ścian przy klatce schodowej budynku penitencjarnego. Stan zachowania ścian i tynków wewnętrznych z licznymi wtórnymi nawarstwieniami.*
87. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Fragment ścian budynku penitencjarnego – wnętrze. Stan zachowania ścian i tynków z wtórnymi nawarstwieniami najwyższej kondygnacji nawy środkowej.*
88. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Fragment ścian budynku penitencjarnego – wnętrze. Stan zachowania ścian i tynków z wtórnymi nawarstwieniami kondygnacji ryzalitu od strony północno - wschodniej.*
89. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Fragment ścian budynku penitencjarnego – wnętrze celi odosobnienia. Stan zachowania ścian i tynków z wtórnymi nawarstwieniami.*
90. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Fragment sklepień traktu środkowego piwnic budynku penitencjarnego – wnętrze- widok od strony południowej. Stan zachowania sklepień i tynków z wtórnymi nawarstwieniami.*
91. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Fragment sklepień traktu środkowego piwnic budynku penitencjarnego – wnętrze- widok od strony południowej. Stan zachowania sklepień i tynków z wtórnymi nawarstwieniami.*
92. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Fragment sklepień traktu środkowego piwnic części gospodarczej budynku penitencjarnego. Stan zachowania sklepień i tynków z wtórnymi nawarstwieniami.*

93. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Fragment sklepień z lunetami piwnic budynku penitencjarnego – wewnątrz. Stan zachowania sklepień i tynków z widocznymi odspojeniami tynków wtórnych.*
94. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Sklepienie kolebkowe celi odosobnienia na poziomie piętra traktu zachodniego budynku penitencjarnego – wewnątrz- widok od strony południowej. Stan zachowania sklepień i tynków z wtórnymi nawarstwieniami.*
95. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Fragment sklepienia traktu środkowego budynku penitencjarnego – wewnątrz- widok od strony północnej – III kondygnacja. Stan zachowania sklepień i tynków.*
96. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Fragment stropów drewnianych traktu południowego ryzalitu budynku penitencjarnego – wewnątrz- widok od strony północnej. Stan zachowania sklepień i tynków.*
97. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Fragment stropów drewnianych traktu północnego ryzalitu budynku penitencjarnego – wewnątrz- widok od strony południowej. Stan zachowania sklepień i tynków.*
98. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Fragment sklepień krzyżowych na gurtach klatki schodowej ryzalitu budynku penitencjarnego – wewnątrz - widok od strony zachodniej. Stan zachowania sklepień i tynków.*
99. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Fragment sklepień krzyżowych na gurtach podcienia ryzalitu od strony północno – wschodniej budynku penitencjarnego – wewnątrz portyku wgłębnego - widok od strony północnej. Stan zachowania sklepień i tynków.*
100. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Sklepienia nadproży okiennych ryzalitu od strony północno – wschodniej budynku penitencjarnego –widok od strony północnej. Stan zachowania sklepień.*
101. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Sklepienia nadproży okiennych od strony południowo – wschodniej budynku penitencjarnego – elewacja szczytowa - widok od strony południowej. Stan zachowania sklepień.*
102. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Sklepienia nadproży okiennych od strony północno – wschodniej budynku penitencjarnego –widok od strony północnej. Stan zachowania sklepień otworów okiennych cel.*
103. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Sklepienia nadproży wejść klatki schodowej budynku penitencjarnego – widok od strony północnej – wewnątrz na poziomie przyziemia. Stan zachowania sklepień.*
104. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Sklepienia nadproży wejść klatki schodowej piwnic budynku penitencjarnego – widok od strony północnej. Stan zachowania sklepień.*
105. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Konstrukcja więzby dachowej wymieniona w latach 90 – tych XX wieku. Widok od strony północnej. Stan zachowania konstrukcji więzby.*

106. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Konstrukcja więźby dachowej wymieniona w latach 90 – tych XX wieku. Widoczna konstrukcja sklepienia kolebkowego traktu /nawy/ środkowego. Widok od strony północnej. Stan zachowania konstrukcji więźby.*
107. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Konstrukcja więźby dachowej wymieniona w latach 90 – tych XX wieku. Widok od strony północnej. Stan zachowania konstrukcji więźby.*
108. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Pokrycie dachu wymienione w latach 90 – tych XX wieku. Obróbki blacharskie w części zniszczone. Elewacja szczytowa południowo – wschodnia - widok od strony południowej. Stan zachowania.*
109. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Pokrycie dachu wymienione w latach 90 – tych XX wieku. Obróbki blacharskie w części zniszczone. Elewacja szczytowa - widok od strony południowej. Stan zachowania.*
110. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Pokrycie dachu wymienione w latach 90 – tych XX wieku. Obróbki blacharskie w części zniszczone. Elewacja szczytowa południowo – zachodnia. Stan zachowania.*
111. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Pokrycie dachu wymienione w latach 90 – tych XX wieku. Obróbki blacharskie w części zniszczone. Elewacja południowo – zachodnia. Stan zachowania.*
112. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Schody wewnętrzne komunikujące poszczególne kondygnacje, obłożone blachą tłoczoną i perforowaną. Stan zachowania.*
113. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Schody wewnętrzne obłożone blachą tłoczoną i perforowaną, z ryflowanymi podstopnicami. Stan zachowania.*
114. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Schody wewnętrzne komunikujące poszczególne kondygnacje, obłożone blachą tłoczoną i perforowaną z ryflowanymi podstopnicami. Stan zachowania.*
115. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Schody wewnętrzne, wtórne wieży, komunikujące poszczególne kondygnacje, wykonane z blachy w kształcie pierwotnych kręconych schodów drewnianych.*
116. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Schody wewnętrzne drewniane, komunikujące niższe kondygnacje z poddaszem. Stan zachowania.*
117. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Schody wewnętrzne komunikujące łącznik z budynkiem, obłożone blachą tłoczoną i perforowaną. Podstopnice ryflowane. Stan zachowania dostateczny.*
118. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie ob. budynek penitencjarny. Zachowane posadzki z blachy stalowej, w przejściach między kondygnacjami połączone z posadzkami lastrykowymi. Stan zachowania.*
119. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie ob. budynek penitencjarny. Zachowane podłogi z blachy stalowej na pomostach i galeriach /antresolach/ w środkowej części budynku - fragment. Stan zachowania.*

120. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Wnętrze pomieszczenia głównego traktu środkowego z zachowaną posadzką lastrykową malowaną w kształcie bordiury. Stan zachowania.
121. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. We wnętrzu pomieszczenia głównego traktu środkowego zachowana posadzka lastrykowa malowana w kształcie bordiury - fragment. Stan zachowania.
122. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Stolarka okienna głównego korpusu obiektu w poziomie cel odosobnienia oraz stolarki okiennej poddasza. Stan zachowania, z powiększeniem obiektów w części parapetowej stolarki cel.
123. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Stolarka okienna wieży w przyziemiu – wtórna, pochodząca z okresy drugiej wymiany – lata 50 – 60 te XX wieku. W złym stanie zachowania.
124. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Stolarka okienna elewacji drewniana, pochodząca z okresu lat 50-60 tych XX w. w dekoracyjnym obramieniu architektonicznym. Stan zachowania niezadawalający.
125. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Stolarka okienna elewacji południowo – zachodniej wieży – wtórna z lat 50-60 tych XX w, w złym stanie zachowania.
126. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Stolarka okienna ryzalitu od strony północno – wschodniej – drewniana, wymieniona w latach 50-60 tych XX w, zdekompletowana, w złym stanie zachowania.
127. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Stolarka okienna elewacji szczytowej od strony północno – wschodniej – drewniana, wymieniona w latach 50-60 tych XX w, zdekompletowana /poziom drugiego podestu/.
128. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Stolarka drzwiowa główna ryzalitu od strony północno – wschodniej – drewniana, pochodząca z poł. XIX w, w stanie zachowania dobrym.
129. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Stolarka drzwiowa główna ryzalitu od strony północno – wschodniej – drewniana, pochodząca z poł. XIX w. Zachowane oryginalne okucia i zamek.
130. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Stolarka drzwiowa główna ryzalitu od strony północno – wschodniej – drewniana, pochodząca z poł. XIX w. – nadświetle opracowane snycersko.
131. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Stolarka drzwiowa ryzalitu od strony północno – wschodniej – drewniana, od wewnątrz stalowa, nabijana ćwiekami, z zachowanymi oryginalnymi okuciami
132. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Stolarka drzwiowa – drewniana, z zachowanymi oryginalnymi okuciami.
133. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Stolarka drzwiowa boczna ryzalitu od strony północno – wschodniej – drewniana, pochodząca z 2 poł. XIX w. Stan zachowania dostateczny, zachowane oryginalne okucia.

134. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Stolarka drzwiowa wieży w zniekształconym obramieniu architektonicznym – drewniana, listwowo – deskowa, wtórna, pierwotna płycinowa - deskowa, z okuciami.*
135. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Stolarka drzwiowa wieży od strony północno – wschodniej – drewniana, deskowo – listwowa z ozdobnymi okuciami, nabijana ćwiekami.*
136. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Stolarka drzwiowa do wszystkich cel odosobnienia – drewniana, z okuciami, wzmacniana stalowymi sztabami, stolarka poza metalowymi elementami wtórnymi pochodzi z poł. XIX w.*
137. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Rzut parteru. Karta ewidencyjna zabytku architektury i budownictwa. NID. D. Stoces. 2000 r.*
138. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Bryła obiektu od strony południowo – wschodniej /elewacja szczytowa z basztami/, z fragmentem murów od ul. Więziennej.*
139. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Bryła obiektu od strony południowo – zachodniej z basztą narożną oraz fragmentem łącznika.*
140. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Bryła budynku od strony północno – zachodniej, od zabudowań gospodarczych przy murze.*
141. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Bryła budynku od strony południowo – zachodniej.*
142. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Bryła budynku od strony południowej z widokiem na południowo – wschodni ryzalit z głównym wejściem do obiektu w portyku wglębnym wspartym na filarach.*
143. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Bryła obiektu od strony północno – zachodniej.*
144. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Bryła od strony wysuniętego ryzalitu południowo – wschodniego ujętego w dwie cylindryczne, wysokie i symetryczne baszty.*
145. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Elewacja frontowa od strony północno – wschodniej. Ryzalit na styku z budynkiem głównym.*
146. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Elewacja frontowa od strony północno – wschodniej. Ryzalit na styku z budynkiem głównym.*
147. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Elewacja frontowa od strony północno – wschodniej. Partia północna elewacji frontowej - zwieńczenie baszty z detalem architektonicznym z kształtek ceglanych - stan zachowania tynków.*
148. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Elewacja frontowa od strony północno – wschodniej. Zwieńczenie elewacji między ryzalitem a budynkiem głównym.*

149. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Elewacja frontowa od strony północno – wschodniej. Ryzalit z wejściem do podcienia arkadowego z wejściem głównym do obiektu.*
150. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Elewacja frontowa od strony północno – wschodniej. Ryzalit z wieżą na styku z budynkiem głównym.*
151. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Elewacja od strony południowo – zachodniej, od strony dziedzińca i spacerniak, od granicy łącznika.*
152. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Elewacja od strony południowo – zachodniej, od strony dziedzińca i spacerniaka, od granicy łącznika. W partii przyziemia oraz częściowo pięter przekształcone otwory okienne.*
153. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Elewacja od strony południowo – zachodniej, od strony dziedzińca i spacerniaka, od granicy łącznika.*
154. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Elewacja od strony południowo – zachodniej, od strony dziedzińca i spacerniak, od granicy łącznika.*
155. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Elewacja od strony południowo – zachodniej, z wewnętrznymi wygrozdeniami i łącznikiem między budynkami penitencjarnym i administracyjnym.*
156. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Fragment elewacji od strony północno – zachodniej, od strony dziedzińca i łącznika. Przylegający łącznik wsparty na szerokich arkadach.*
157. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Fragment elewacji od strony południowo – zachodniej, od strony wewnętrznego dziedzińca i łącznika.*
158. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Fragment elewacji od strony północno – zachodniej, od strony dziedzińca i łącznika, z basztą w narożu. Wtórnie przekryte przejścia przy budynku.*
159. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Elewacja szczytowa od strony południowo – wschodniej, od strony ulicy Więziennej, z basztami w narożach elewacji i fragmentem muru.*
160. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Elewacja szczytowa od strony południowo – wschodniej, od strony ulicy Więziennej – fragment z oprawą otworów lica elewacji.*
161. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Elewacja szczytowa od strony południowo – wschodniej, od strony ulicy Więziennej – baszta narożna.*
162. *Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Elewacja szczytowa od strony południowo – wschodniej, od strony ulicy Więziennej. Otwór okienny i cokół baszty narożnej z detalem architektonicznym.*

163. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Elewacja szczytowa od strony północno – zachodniej, od strony ulicy Warszawskiej flankowana dwoma basztami narożnymi. W baszcie zachodniej widoczne wykonane wzmocnienia.
164. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Elewacja szczytowa od strony północno – zachodniej, od strony ulicy Warszawskiej flankowana dwoma basztami narożnymi. Stan zachowania cyklinowanych tynków.
165. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Elewacja szczytowa od strony północno – zachodniej, od strony ulicy Warszawskiej ze szczątkowo zachowanym detalem architektonicznym i fragmentami oryginalnych tynków.
166. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Elewacja szczytowa od strony północno – zachodniej, od strony ulicy Warszawskiej. Widoczne przyziemie baszty po wykonanych pracach remontowych, ze zniekształceniem wystroju i wejścia do wieży. Widoczne wykonane wzmocnienia.
167. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Gzyms koronujący w formie kroksztyn w układzie arkadowym z linearnym boniowaniem powtarzającym kształt arkad.
168. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Gzyms koronujący w formie kroksztyn w układzie arkadowym z linearnym boniowaniem powtarzającym kształt arkad w basztach i budynku głównym.
169. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Zachowana forma opraw otworów okiennych z linearnym boniowaniem powtarzającym kształt otworów i częściowo oryginalnym tynkiem.
170. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Zniekształcony detal architektoniczny baszt narożnych, z fragmentami zachowanego oryginalnego tynku w wyższych kondygnacjach.
171. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Zachowany, zniekształcony detal architektoniczny gzymsu koronującego budynku głównego i wieży. Widoczne powiększenie otworów budynku głównego, pierwotnie wysokości jednej boni.
172. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Zachowany portyk wejściowy ryzalitu elewacji frontowej ze zniekształconym poprzez nieprofesjonalne naprawy detalem architektonicznym – bonie opraw otworów, cokoły i bazy filarów.
173. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Wnętrze na poziomie kondygnacji przyziemia z zachowaną oryginalną posadzką, galeriami z pomostami na dekoracyjnych wspornikach na wysokości wszystkich kondygnacji i stolarką drzwiową prowadzącą do cel odosobnienia.
174. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Wnętrze na poziomie kondygnacji przyziemia z zachowanymi galeriami z pomostami na dekoracyjnych wspornikach i żebrami konstrukcyjnymi ciągów komunikacyjnych.

175. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Wnętrze na poziomie kondygnacji przyziemia z zachowanymi galeriami z pomostami na dekoracyjnych wspornikach i żebrami konstrukcyjnymi ciągów komunikacyjnych.
176. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Wnętrze na poziomie kondygnacji pietra z zachowanymi oryginalnymi wejściami i stolarką pomieszczeń cel odosobnienia.
177. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Wnętrze z zachowaną oryginalną posadzką, galeriami z pomostami na dekoracyjnych wspornikach, stolarką drzwiową prowadzącą do cel i sklepieniem kolebkowym.
178. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Wnętrze na poziomie piętra z zachowanymi galeriami z pomostami na dekoracyjnych wspornikach i stolarką drzwiową prowadzącą do cel odosobnienia.
179. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Wnętrze na poziomie kondygnacji piętra z zachowanymi galeriami z pomostami na dekoracyjnych wspornikach, współczesnymi balustradami, siatkami zabezpieczającymi i stolarką drzwiową do cel.
180. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Wnętrze celi na poziomie kondygnacji przyziemia z zachowanymi fragmentami podłogi. Tynki wtórne. Widoczne powiększenie wnęki otworu okiennego.
181. Kalisz. Dawne więzienie. Ul. Łódzka nr 2. Budynek penitencjarny. Zachowane elementy wyposażenia przestrzeni wspólnej – posadzka lastryko, galerie z pomostami na dwóch kondygnacjach, stolarka wewnętrzna do cel odosobnienia.
182. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Wnętrze na poziomie kondygnacji przyziemia z zachowanymi elementami wyposażenia – pomosty galeryjne na ozdobnych wspornikach, z siatkami zabezpieczającymi.
183. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Wnętrze na poziomie kondygnacji przyziemia z zachowanymi galeriami i wtórnymi balustradami.
184. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Wnętrze na poziomie kondygnacji pięter z zachowanymi galeriami, sklepienie kolebkowo.
185. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Wnętrze na poziomie kondygnacji piętra z zachowanymi elementami wyposażenia – podłogi stalowe pomostów komunikacyjnych – przejścia między traktami.
186. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek penitencjarny. Wnętrze na poziomie kondygnacji piętra z zachowanymi elementami podłóg układanymi blachą stalową w korytarzach klatki schodowej. Podstopnice schodów ryflowane.
187. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Widok na elewację frontową z przylegającym z obu stron murem więzienia od strony południowo – zachodniej, od ul. Łódzkiej.

188. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Widok na elewację frontową z przylegającym z obu stron murem więzienia od strony północno – zachodniej, od strony głównego szlaku komunikacyjnego - ul. Łódzkiej.
189. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Widok na elewację północną od strony wewnętrznego dziedzińca z przylegającym z obu stron murem więzienia – widok od strony północnej.
190. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Widok na elewację podwórzową /północno - wschodnią/ z przylegającym do ryzalitu /apsydy/ łącznikiem komunikującym budynek administracyjny z penitencjarnym.
191. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Widok na elewację podwórzową /północno - wschodnią/ z przylegającym do ryzalitu /apsydy/ łącznikiem komunikującym budynek administracyjny z penitencjarnym.
192. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Widok na cokół fundamentowy przy schodach głównych – płyty posadzki ryflowane, wyprawa cokołu zniekształcona, wtórna.
193. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Widok na cokół fundamentowy przy narożu południowo – zachodnim z wtórnymi nawarstwieniami i przekształceniami.
194. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Widok na cokół fundamentowy od strony południowo – wschodniej, od wewnętrznego dziedzińca d. ogrodu, z wtórnymi otworami okiennymi.
195. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Widok na cokół fundamentowy od strony północno – zachodniej, od wewnętrznego dziedzińca gospodarczego, z wtórnymi otworami okiennymi i przybudówką.
196. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Widok na cokół fundamentowy od strony północno – wschodniej, od wewnętrznego dziedzińca gospodarczego między budynkiem administracyjnym a penitencjarnym.
197. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Wnętrze piwnic – zachowane częściowo tynki wewnętrzne. Posadzka cementowa, wtórna.
198. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Wnętrze piwnic – zachowane szczątkowo oryginalne tynki wewnętrzne. Posadzka cementowa, wtórna, w części zachowane drewniane podłogi.
199. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Wnętrze piwnic – zachowane oryginalne tynki wewnętrzne. Posadzka cementowa, wtórna, w części zachowane posadzki ceramiczne pod wtórnymi cementowymi.
200. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Wnętrze piwnic – nie zachowane oryginalne tynki wewnętrzne, istniejące wtórne. Posadzka cementowa, wtórna.
201. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Elewacja południowo – wschodnia z wtórnymi tynkami, pozbawiona części detalu.
202. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Elewacja połud. – zachodnia z wtórnymi tynkami, pozbawiona części wystroju architektonicznego.

203. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Elewacja północno – wschodnia z ryzalitem /apsydą/, z częściowo wtórnymi tynkami, pozbawiona części wystroju lub ze zniekształconym detalem architektonicznym.
204. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Wnętrze obiektu – ściana holu głównego z wtórnymi tynkami, pozbawiona części detalu /min. opraw otworów drzwiowych/.
205. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Ściany wewnętrzne ryzalitu /apsydy/ od strony północno – wschodniej obiektu z wtórnymi tynkami, pozbawiona części detalu.
206. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Sklepienia piwnic w trakcie południowo - wschodnim, z wtórnymi tynkami i przejściami, w których arkady założone na łuku opartym o wycinek koła.
207. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Sklepienia piwnic w trakcie południowo - zachodnim, z wtórnymi tynkami i przejściami, w których arkady założone na łuku opartym o wycinek koła.
208. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Sklepienia piwnic, z wtórnymi tynkami i przejściami sklepionymi na łuku odcinkowym.
209. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Schody wewnętrzne prowadzące do piwnic z poziomu przyziemia – betonowe, zabiegowe, obłożone lastryko, z wtórną balustradą stalową.
210. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Wnętrze głównej klatki schodowej. Podest górny zabezpieczony drewnianą tralkową balustradą, belki policzkowe z dekoracją romboidalną.
211. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Wnętrze głównej klatki schodowej. Podest pośredni zabezpieczony drewnianą tralkową balustradą, podłoga podestów z desek drewnianych, stopnie drewniane.
212. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Wnętrze głównej klatki schodowej. Podest pośredni zabezpieczony drewnianą tralkową balustradą, podłoga podestów z desek drewnianych, stopnie z noskami, drewniane.
213. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Wnętrze głównej klatki schodowej. Podest pośredni zabezpieczony drewnianą tralkową balustradą, podłoga podestów z desek drewnianych, dzielona listwami poprzecznymi, stopnie drewniane z wyoblonymi dekoracyjnie noskami.
214. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Wnętrze bocznej klatki schodowej prowadzącej na poddasze. Balustrada drewniana, gięta, podłoga podestu z desek drewnianych, stopnie drewniane.
215. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Schody zewnętrzne główne prowadzące do wglębnego portyku elewacji frontowej.
216. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Schody zewnętrzne główne prowadzące do wglębnego portyku elewacji frontowej. Schody z płyt kamiennych o częściowo ryflowanych bokach, balustrada stalowa, wtórna. W części stopnie wyłożone płytami pochodzącymi z pomników nagrobnych.
217. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Stan zachowania elementów odwodnienia obiektu – nieprofesjonalny montaż rynien i rur spustowych spowodował znaczne uszkodzenia ścian elewacji i detalu architektonicznego.
218. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Fragment zachowanej posadzki ceramicznej w piwnicach obiektu.
219. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Wtórne posadzki cementowe w pomieszczeniach piwnicznych.

220. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Fragment zachowanej oryginalnej posadzki w piwnicach obiektu, pod warstwą wtórnej wylewki cementowej.
221. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. W części pomieszczeń parteru i pietra zachowane drewniane podłogi, pochodzące z czasów kolejnych remontów obiektu na przestrzeni XX w.
222. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Fragment zachowanej podłogi drewnianej na poddaszu i na podestach schodów obiektu.
223. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Triforium otworów okiennych piętra. Wtórna stolarka okienna zabezpieczona kratami, umieszczona w oryginalnych otworach okiennych pozbawionych oprawy architektonicznej w kształcie linearnego boniowania powtarzającego wykrój sklepienia otworów. Poniżej otworów pas masywnego gzymsu podokiennego.
224. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Wtórna stolarka okienna parteru zabezpieczona kratami, umieszczona w otworach okiennych pozbawionych oprawy architektonicznej w kształcie linearnego boniowania.
225. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Wtórna stolarka okienna parteru i piwnic, zabezpieczona kratami, umieszczona w otworach okiennych pozbawionych oprawy architektonicznej.
226. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Wtórna stolarka okienna piwnic z lat 50-60 tych XX w. zabezpieczona kratami, umieszczona w lunecie sklepienia piwnicznego.
227. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Wtórna stolarka okienna ryzalitu /apsydy/ od strony północno – wschodniej, zabezpieczona kratami, umieszczona w oryginalnych otworach okiennych.
228. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Wtórna stolarka drzwiowa piwnic, umieszczona w otworach drzwiowych, drewniana, konstrukcji deskowo – listwowej.
229. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Oryginalne ościeża i nadświetle stolarki drzwiowej piętra, umieszczona w oryginalnych otworach drzwiowych, pozostała stolarka wtórna.
230. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Fragment oryginalnych ościeży z nadświetlem z elementów giętych w kształcie trójliscia. Dolna partia otworu drzwiowego zamurowana, górna okratowana.
231. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Oryginalne, zachowane ościeże z nadświetlem z elementów giętych w kształcie trójliscia holu głównym na poziomie kondygnacji piętra.
232. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Rzut budynku . Karta ewidencyjna zabytku architektury i budownictwa. D. Stoces. 2000 r.
233. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny w zespole dawnego więzienia. Widok na bryłę obiektu od ul. Łódzkiej od str. połud. – zachodniej.
234. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Elewacja frontowa obiektu od strony południowo – zachodniej, od ulicy Łódzkiej.
235. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny w zespole dawnego więzienia. Portyk wejściowy poprzedzony schodami od strony południowo- zachodniej, od głównego szlaku komunikacyjnego ul. Łódzkiej.
236. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny w zespole dawnego więzienia. Gzyms koronujący elewacji frontowej zbudowany z masywnych kroksztyn zwieńczony półką z noskiem, ujęty dołem w wysunięty półwałek.

237. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Schody wejściowe główne, wtórne, prowadzące na poziom tarasu portyku, zbudowanie z płyt kamiennych, w części ryflowanych.
238. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Schody wejściowe główne, wtórne, prowadzące na poziom tarasu portyku, zbudowanie z płyt kamiennych, w części ryflowanych.
239. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Naroże budynku z rozczłonkowanym dołem, w poziomie cokołu pilastrzem narożnym. Wtórne tynki elementów architektonicznych - cokół, boniowanie, lico ściany.
240. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Widok od strony południowo – wschodniej – elewacja obiektu z ryzalitem /apsydą/ połączona łącznikiem z budynkiem penitencjarnym. Łącznik nadwieszony na masywnych filarach, między którymi rozpięte trzy arkady.
241. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Widok od strony południowo – wschodniej – elewacja obiektu z ryzalitem /apsydą/ połączona łącznikiem z budynkiem penitencjarnym.
242. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Widok od strony północno – wschodniej – elewacja obiektu z ryzalitem /apsydą/. Detal architektoniczny zniekształcony, zachowane oryginalne tynki elewacji.
243. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Widok od strony południowo – wschodniej – elewacja obiektu z ryzalitem zwieńczona masywnym gzymsem koronującym. Zachowany gzyms podokienny w formie wysuniętego półwałka oraz boniowanie podkreślające obramienie otworu.
244. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Widok od strony zachodniej – filary łącznika obiektu z budynkiem penitencjarnym. Łącznik nadwieszony na masywnych filarach, osadzonych na czworobocznych bazach.
245. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Widok od strony południowo – wschodniej – elewacja szczytowa obiektu z ograniczającymi ją od strony zewnętrznej murem i wewnętrzną – wewnętrznym murem dziedzińca budynku penitencjarnego.
246. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Fragment oryginalnego gzymsu wieńczącego ze zniekształconym detalem architektonicznym w formie kroksztyn i półwałka.
247. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Fragment cokołu wieńczącego budynku ze zniekształconym detalem architektonicznym w formie profili.
248. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Elewacja północno – zachodnia od strony wewnętrznego dziedzińca gospodarczego, zniekształcona wtórną dobudówką.
249. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Fragment narożnych pilastrów boniowanych i oryginalnego gzymsu wieńczącego ze zniekształconym detalem architektonicznym w formie kroksztyn i półwałka.
250. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Fragment oryginalnego gzymsu podokiennego ze zniekształconym detalem architektonicznym w formie masywnego półwałka. Brak opraw architektonicznych otworów okiennych.
251. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Elewacja północno – wschodnia. Fragment stopniowanego cokołu ze zniekształconym detalem architektonicznym w formie profili.
252. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Wnętrze pomieszczeń piwnicznych z zachowanymi oryginalnymi sklepieniami.

253. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Zachowane wnętrze holu głównego z wtórną posadzką i pierwotnymi schodami reprezentacyjnymi łączącymi kondygnacje obiektu – parter i piętro.
254. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Wnętrze ryzalitu – apsydy z zachowanymi skromnymi elementami wystroju architektonicznego w kształcie fasety z półwałkiem.
255. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Budynek administracyjny. Fragment użytkowego wnętrza poddasza. Zachowane elementy konstrukcji więźby dachowej.
256. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Widok na zespół więzienny z obwarowaniami od strony ul. Warszawskiej, od strony północnej.
257. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie. Widok na zespół więzienny z obwarowaniami od strony ul. Warszawskiej, od strony północno - wschodniej.
258. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie – ogrodzenie – mur warowny. Fragment ściany cokołowej od strony ulicy Więziennej. Stan zachowania.
259. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie – ogrodzenie – mur warowny. Fragment ściany cokołowej od strony ulicy Więziennej i Łódzkiej. Stan zachowania – zniszczenia elewacji muru i cokołu.
260. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie – ogrodzenie – mur warowny. Fragment ściany cokołowej oraz cokołu baszty narożnej od strony ulicy Więziennej. Stan zachowania z wtórnymi nawarstwieniami.
261. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie – ogrodzenie – mur warowny. Ściany muru od strony ulicy Więziennej. Podwyższenie muru z wprowadzeniem elementu schodkowo różnicowanych wysokości - stan zachowania.
262. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie – ogrodzenie – mur warowny. Fragment murów z basztą narożną. Widok od wnętrza dziedzińca. Stan zachowania.
263. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie – ogrodzenie – mur warowny. Fragment murów z basztą od strony ulicy Więziennej ze zróżnicowaniem wysokości. Stan zachowania.
264. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie – ogrodzenie – mur warowny. Mur zewnętrzny i wewnętrzny dzielący dziedzińce przy budynku penitencjarnym i administracyjnym. Stan zachowania.
265. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie – ogrodzenie – mur warowny. Mur zewnętrzny i wewnętrzny dzielący dziedzińce przy budynku penitencjarnym i administracyjnym. Stan zachowania.
266. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie – ogrodzenie – mur warowny. Fragment murów od strony ulicy Więziennej ze schodkowym zróżnicowaniem wysokości. Stan zachowania z częściową nadbudową muru.
267. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie – ogrodzenie – mur warowny. Fragment murów dochodzących do budynku administracyjnego od strony ul. Łódzkiej. Stan zachowania tynków i detali /boniowanie, zwieńczenie cokołu/.
268. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie – ogrodzenie – mur warowny. Fragment murów z basztą od strony ulicy Więziennej ze zróżnicowaniem wysokości. Stan zachowania.
269. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie – ogrodzenie – mur warowny. Fragment murów z basztą od strony ulicy Warszawskiej i Łódzkiej ze zróżnicowaniem wysokości i rekonstrukcją narożnika muru. Stan zachowania.
270. Kalisz. ul. Łódzka nr 2. Dawne więzienie – ogrodzenie – mur warowny. Fragment murów z basztą od strony ulicy Więziennej ze zróżnicowaniem wysokości. Stan zachowania.

VII.c. Rysunki – zmiana sposobu użytkowania d. więzienia i jego otoczenia na potrzeby Wyższej Szkoły Kryminologii i Penitencjarystyki oraz korzystania z tego zabytku z uwzględnieniem wyeksponowania jego wartości w ramach pkt. V. Program zagospodarowania zabytkowych obiektów oraz korzystania z tego zabytku z uwzględnieniem wyeksponowania jego wartości.

Piwnice /budynek penitencjarny i administracyjny/ – inwentaryzacja stanu istniejącego.

Program zagospodarowania oraz korzystania z zabytku z uwzględnieniem wyeksponowania jego wartości.

Parter – /budynek penitencjarny i administracyjny/- inwentaryzacja stanu istniejącego.

Program zagospodarowania oraz korzystania z zabytku z uwzględnieniem wyeksponowania jego wartości.

Piętro I - /budynek penitencjarny i administracyjny/ inwentaryzacja stanu istniejącego

Program zagospodarowania oraz korzystania z zabytku z uwzględnieniem wyeksponowania jego wartości.

Piętro II, poddasze /budynek penitencjarny i administracyjny/ - inwentaryzacja stanu istniejącego.

Program zagospodarowania oraz korzystania z zabytku z uwzględnieniem wyeksponowania jego wartości.

Opracowano na podstawie materiałów dostarczonych przez architektoniczne biuro projektowe WEIRAUCH; 62 – 800 Kalisz; ul. Serbinowska 1a

VII.d. Załącznik.

Kopia decyzji o wpisie do rejestru zabytków budynków więziennych przy ul. Winiarskiej i Łódzkiej nr 2 z dnia 21 sierpnia 1968 roku pod nr rejestru 188/A, (162/A Kalisz); /ldz. KL.III-680/95/68/ przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu.